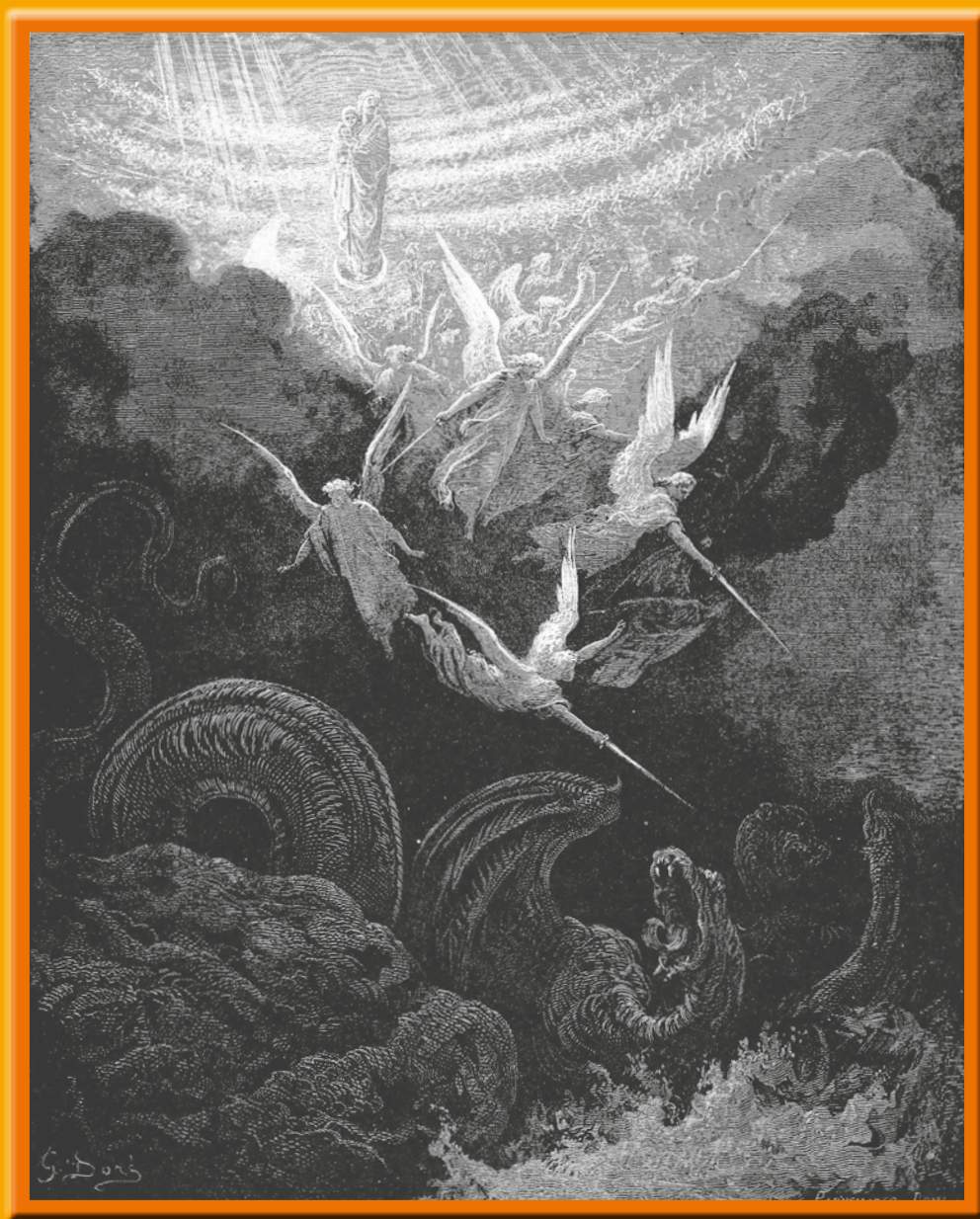
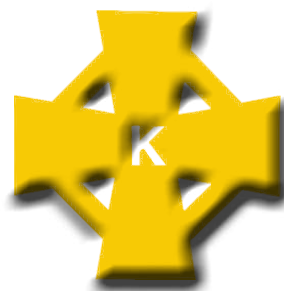

LEKMAN i KYRKAN

Svenska Kyrkans Lekmannaförbund

3
2016

Gustave Doré

Den helige Mikael's dag

Nu finns frälsningen och kraften och riket hos vår Gud och makten hos hans smorde. Ty våra bröders anklagare har störtats ner, han som anklagade dem inför vår Gud både dag och natt (Uppb 12:10)

Ansvarig utgivare

Anders Nordberg
Nygårdsvägen 32
554 74 Jönköping
cagnordberg@hotmail.com

Redaktionskommitté

Beryll Grandell
Karlafeldtsgatan 8
632 27 Eskilstuna
016-51 60 73
beryll@telia.com

Medlemskap

Juhani Ahonen
Rådhusgatan 81
831 45 Östersund
063-12 30 30
070-557 82 41
juhani.ahonen@gmail.com

Förbundsbutik

Gert Råvik och Berit Olsson
Planteringsvägen 102 C
252 31 HELSINGBORG
042-29 80 87

Förbundets plusgiro

Medlemsavgifter o gåvor
Pg 50 27 87 - 5

**Medlems- och lokalavdelnings-
registrering – Prenumeration**

Allan Forsberg
Kimrökgatan 5
296 35 Åhus
044-240527
lekmanna@globalnet.net

Tryck: LH Tryck, Box 224
523 25 Ulricehamn

Hemsidan

www.lekmanikyrkan.se

Presstopp

Nr 4 senast den 7 november -2916
Nr 1 senast den 27 februari - 2017
Nr 2 senast den 8 maj - 2017
Nr 3 senast den 21 augusti - 2017

UPPHOVSRÄTTSSKYDD

Allt material, texter och bilder, som publiceras i "Lekman i Kyrkan" och på hemsidan www.lekmanikyrkan.se är upphovsrättsskyddat.

Användning får ske endast med Svenska Kyrkans Lekmannaförbunds tillåtelse.

Redaktionen

Hissa Lekmannaförbundets flagga!

lördagen den 22 oktober

Svenska Kyrkans Lekmannaförbund bildades i Ärkebiskopsgården i Uppsala den 22 oktober 1918.

Vi påminns årligen om denna dag som är en högtidsdag inom Lekmannaförbundet, en dag då vi med vår flagga högst upp på varje flaggstång visar glädje och tacksamhet över att vi får vara Jesu lärjungar med engagemang och ansvar för kyrkans uppgifter inom gudstjänstliv, diakoni, undervisning och mission.

Vi knöt syskonring i Ärkebiskopsgården i Uppsala denna dag 1918 med den bön som Herren själv har lärt oss och vi minns ärkebiskop Nathan Söderbloms ord när han öppnade dörren och bjöd oss stiga in: "Bör inte kyrkan vara tacksam för varje kraft som erbjuder sig. Om inte

former finns för att ta till vara den kraft som vill tjäna, bör hon väl vara angelägen att skapa sådana? Lika olämpligt som det är att skapa former för att sedan leta efter liv att fylla dem med, lika illa är det, att där liv och kraft finns låta dem av brist på lämpliga vägar och organ antingen förflyktigas eller söka sig åt annat håll."

Låt oss nu i glädje hissa och betrakta vår flagga som utvisar försoningens kors där K står för honom som tog på sig alla våra synder, för honom som uppstod från de döda och för honom som utlovat evigt liv för dem som tror på honom.

*Anders Nordberg
Förbundsordförande*

Minnesbilder från Svenska Kyrkans Lekmannaförbunds Rikskonvent (Riksmöte) 2016 på Sundsgårdens folkhögskola, Lunds stift

Under de sista dagarna av juli månad i år (29-31/7) samlades medlemmar från Svenska Kyrkans lekmanakårer till riksmöte på Sundsgårdens folkhögskola strax söder om RÅÅ utanför Helsingborg. Här fick deltagarna uppleva givande och uppbyggliga föredrag och gudstjänster, en fin gemenskap i en strålande vacker och tilldragande miljö, med utsikt över Öresund, Ven och Danmark.

Lekmanakårerna har under 98 år varit betydelsefulla inslag i församlingarnas verksamhet för Svenska Kyrkan. Vid nästa riksmöte i Uppsala stift, om 2 år, firar Lekmannaförbundet 100 år i vår Herres tjänst. Men först några ord, i all korthet, om årets riksmöte på Sundsgården. Här fick vi ta del av ett förnämligt program i folkhögskolans aula med glasfönster ut mot Öresund, Ven och Danmark – en miljö, som vidgade perspektiven och fick oss att inse att vårt program och vår uppgift i lekmanarörelsen hade globala perspektiv och möjligheter.

Det första föredraget hölls av Biskop em. Karl-Johan Tyrberg över det bibelord som var tema för hela riksmötet: **”Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig.” (Joh. 14:6)** Dessa ord är i högsta grad centrala och angelägna i vår tid.

Ett trevligt och innehållsrikt framförande av Ylva Eggehorns diktning och författarskap gjordes av Magnus Wittgren, ackompanjerad av Leif Ahlberg. Vid lördagens seminarier fick vi höra av Carl-Erik Sahlberg dels hur det viktiga självavärdande och diakonala arbetet i S:t Clara kyrka i Stockholm kom i gång, dels om hans arbete för och med föräldralösa barn i Tanzania, där han nu-

mera bor. S:t Clara var en övertalig kyrka inom Storkyrkoförsamlingen, och hotades av stängning när Carl-Erik kom dit. I dag är den en av de viktigaste platserna för att återupprätta, hjälpa och vägleda människor i Stockholm. **Ivrig bön** var det främsta medlet att nå framgång, betonade Carl-Erik med emfas.

Vid det andra seminariet på lördagen redogjorde Carl-Axel Axelsson för Johannesevangeliet och visade på att författaren var en Jesu lärjunge, som var ögonvittne till allt som hände kring vår Herre och Mästare. Söndagens seminarium hölls av Allan Emrén, fil. Dr i Teoretisk geokemi. Hans forskning innebär ett återupprättande av Gudstron i all vetenskap. Vi kan inte förstå livets uppkomst och verkligheten utan Gud. Om detta har han skrivit en spännande bok med titeln **Fotspår i Kosmos**.

Vid vårt riksmöte på Sundsgården beslutades att nästa riksmöte skall förläggas till Uppsala stift eftersom Lekmannaförbundet då firar 100-årsjubileum. Det är därför lämpligt att förlägga jubileumsmötet till det stift där Lekmannaförbundet startade, med ÄB Nathan Söderblom som förste ordförande.

I vår tid finns en tendens att glömma eller förtränga gårdagen och all historisk fakta (motivet bakom bildandet av förbundet) i livets alla sammanhang. Om historien har en negativ klang är det bäst och enklast att lämna den bakom sig och helt glömma den. Det är en försvarsmetod man kan diskutera förvisso. Risken är att all historisk kunskap försvinner. En amerikansk historiker och forskare går så långt att han menar att vi för att få en varaktig och hållbar fred i världen i vår

tid skall glömma historien. Den kan skapa frustration och hämndbegär. Det mest kända resultatet härvidlag torde vara fredsöverenskommelsen efter 1:a världskriget. För min del tror jag att det är fel väg att gå. Vi måste i stället lära oss att liksom skaparen av fem i tolv-rörelsens skapare Stig Wallin, Härnösand, möta ondskans anslag genom försoning och kärlek. Vi bör alltså lära av historien och behärska och transponera den för vår nutid. Hos vår Herre, Jesus Kristus, fanns inga spår av hämndens tankar.

Jag vill här anknyta till ett yttrande av sörmlandsprinsen, Prins Wilhelm. Han skrev 1934 i Hembygdstankar för Södermanland: ”Ty hembygden är i lika hög grad nutid som förntid och framtid.” På samma sätt är lekmanarörelsen nutid, historia och framtid och i den andan måste vi verka. Den i år bortgångne nobelpristagaren Eli Wiesel skriver att vår tid behöver en ”transfusion av minnen”. Han överlevde Auschwitz, medan hela hans familj, föräldrar och syskon, försvann i utrotningslägren. Vi bör alltså minnas, lyssna och lära av rösterna från dem som levde före oss.

Detta är en av utgångspunkterna för de utredningar som förbundet utsåg 6 nätverksgrupper att arbeta med vid förra riksmötet på Hjälmared utanför Alingsås. Utifrån intentionerna hos förbundets initiativtagare och skapare skulle nätverksgrupperna söka hitta vägar, medel och metoder att frimodigt, med förankring i Kristus och vår ändamålsparagraf, gå stärkta och frimodigt in i framtiden, dels genom att fira vårt 100-årsjubileum samt genom att gå in i ett nytt sekel.

De 6 nätverksgrupperna kan jag här bara summariskt redogöra för.

Den första nätverksgruppen med Kjell Aggefors som gruppleddare fick i uppdrag att se över och ge förslag till vissa ändringar i förbundets stadgar. Det handlar om ändringar av några begrepp, som stiftskonvent och konventsråd, som ersätts med årsmöte och styrelse, Dessutom ändras tid för årsmöte till senast 30 april. Ändamålsparagrafen (§ 2) berörs inte av någon ändring.

Nätverksgrupp 2 med Lars Lindström som gruppleddare har arbetat med frågan om medlems- och lokalavdelningsrekrytering. Den framförde flera förslag hur man ska kunna få flera medlemmar i kårerna. Ett sätt är att göra prästerna intresserade för lekmanarörelsens angelägna uppdrag och verksamhet.

Nätverksgrupp 3 med undertecknad som ledare, hade till uppgift att arbeta med frågan om att göra förbundets existens och verksamhet känd. Det handlar om att på olika sätt få anställda och förtroendevalda att fördjupa sin kännedom om förbundet och lära känna dess verksamhet och förstå dess roll i kyrkan. För att nå ut till alla föreslår jag att information skickas eller besök görs hos olika kyrkliga institutioner och utbildningsorgan, t.ex Pastoralinstitutet, Fjellstedtska skolan, Johannelund, Diakoniinstitutionerna, kristna folkhögskolor etc. Dessutom bör förbundet göra uppvakningar hos rikskyrkan för att få ekonomisk hjälp till att anställa en person som kan åta sig informationsuppgifter.

Nätverksgrupp 4 med Anders Nordberg som gruppleddare pekade på idéer eller verksamhetsformer för att utföra lekmanaförbundets uppgifter:

1. Engagemang och ansvar inom rörelsen och externt. 2. Opinionsbildning inom kyrkan och externt. 3. Vara ett levande samtalsforum. 4. Vara ett språkrör för lekfolket. Allt detta kan ske inom kyrkans fyra olika verksamhetsområden: Gudstjänst, Undervisning, Diakoni, och Mission.

Nätverksgrupp 5 med undertecknad som ledare hade från början följande formulering: Prästkyrka eller lekmanakyrka. Vi enades om att en bättre rubrik är Tjänstemannakyrka eller lekmanakyrka. Fram till mitten av 1960-talet var kyrkoherden självskriven ordförande i kyrkorådet. I de flesta församlingar fanns det inte många tjänstemän, kanske en adjunkt och en komminister. Kyrkoherden

styrde över församlingen ganska självständigt. I dag har de flesta församlingar många olika tjänstemän. Jag skriver att i valet av begrepp skall vi inte välja något av dem. I stället behöver vi ”inse att vi alla är tjänare åt honom som gav sitt liv för oss...” ”Svenska Kyrkan bör nog driva Kristus (så som Luther gjorde) och så skapa böne – och trosgemenskaper, som omfattar både präster, tjänstemän och lekmän, vilka söndagligen möts i gudstjänsten. Så kan samhörigheten över alla gränser förstärkas och skillnader i grupp tänkande nedtonas...”

Nätverksgrupp 6 som Anders Nordberg har hållit i torde vara den allra viktigaste nätverksgruppen. Den handlar nämligen om bönen, som är grundläggande för det kristna livets och trons fortlevnad. Carl-Erik Sahlberg underströk mycket tydligt och kraftigt bönens betydelse i sitt seminarium. Nätverksgruppen menar att förbundet och kårernas uppgift är att uppmuntra till ett aktivt böneliv. Från en av gruppmedlemmarna, Beryll Grandell, finns också förslag på att från kårerna insamla av medlemmarna formulerade böner, som kan utgöra förslag till en bönbok för Lekmannaförbundet.

Alla nätverksgruppers förslag och frågeställningar är betydelsefulla och relevanta för varje kristen människa. Ja, förhoppningsvis kan dessa utredningar hjälpa oss att göra vårt förbund till en brobyggare och en fast ankringsplats för vår tids människor. De behöver få uppleva att tron på Kristus ger mer än någon kan ana, frihet, frid och glädje. Våra kårer kan så skapa en positiv trosmiljö, genom att bygga på den fasta grunden Jesus Kristus.

Anders Boström
Förste vice förbundsordförande

Den Helige Mikaels dag

Världens bästa vaktbolag

Änglavakt var dag och stund
gåva, underbar och skön.
Gud i nåd sin hjälp vill ge.
Vi det anar i vår bön.

Änglaskydd den dag som är
på den väg där vi drar fram,
glädjeämne rikt och stort,
mitt i all vår synd och skam.

Änglars hjälp var dag och stund
bibelordet myntat har,
bud från paradiset värld,
evig hälsning från vår Far.

Hans-Lennart Hartler

Tacksägelsedagen

Skördefest

Bordet prytt med
sommarens skörd,
äpplen och palsternacka.
Det står i helgedomens kor,
för allt vi nu vill tacka.

Det bordets gåvor, dagligt bröd,
får vi smaka och njuta.
Stort tack för allt o, Fader kär.
Vår lovsång kan ej sluta.

Kring bordet samlas de som vill,
allmogefolk och rika,
symbol för skördefest hos Gud,
där alla blivit lika.

Hans-Lennart Hartler

Av dig har jag fått en större glädje än de som fått korn och vin i mängd.

När jag tillsammans med ett antal andra varmt engagerade personer för nu femton år sedan tog fram Verbums Bönboken Tradition och Liv, tvivlade jag ögonblick på om det där verkligen var sant. Hur står det egentligen till med glädjen i mitt och kyrkans liv? Tar vi emot den som en gåva eller betraktar vi den mest som en kul men lite oseriös sidoeffekt? Men inte är det väl så? tänker du. Vi gläds väl i allra högsta grad över glädjens gåva! Och självklart gör vi det – men hur kommer det sig då att vi har så förtvivlat svårt att uttrycka det?

Det föll sig nämligen så att vi – när vi ur hundratals gamla och nya bönböcker letade material till vår egen bönbok – nästan inte hittade en enda bön som handlade om oförblommerad glädje.

Visst, många glada böner fanns det. Men även om de började i dur slutade de garanterat alltid i moll. Något i stil med ”Tack Gud för denna underbara dag – trist bara att det antagligen börjar regna i eftermiddag”. Inte en enda molnfri himmel, en enda bön präglad av ren och skär glädje – alltid en dyster knorr mot slutet, som om glädjen liksom inte dög som bön till Gud. Som om glädjen vore lite suspect, inte tillräckligt seriös, inte värdigt en kristen.

Sällan har jag skrattat så varmt och hjärtligt som tillsammans med andra kristna. Så när det väl kommer till vardagen tycks glädjen inte alls vara satt på undantag. Men varför talar vi då så litet om den? Varför ber vi, uppenbarligen, så sällan om den? Varför är den inte en av den kristna trons grundsanningar?

Mötte för någon månad sedan en person som sa: De säger att motsatsen till ”glädje” är ”allvar” – men det är fel. Sann glädje är en allvarlig historia – kräver eftertänksamhet. Nej, motsatsen till

”glädje” är ”vardag” – är det färglösa som inte sticker ut, inte kittlar till, som bara är som det alltid har varit. Det väcker glädjen i mig som höjer sig ovan det förväntade.

Såklart är det detta Psalmisten talar om. Han tackar Gud för de rika gåvor – så oändligt mycket mer värda än alla jordiska rikedomar – han fått. För det som i inre bemärkelse får hans bågare att flöda över.

Det han främst tackar för är nog inte den ytliga, blåögda, glädjen. Den viktlösa, flyktiga glädjen utan den sanna glädjen. Den med rottrådar långt ner i skapelsens mylla. Den som förbinder hjärta och hjärna, sinne och snille och är som Alexander Pope uttrycker det: nature to advantage dressed – what oft was thought but ne’er som well expressed. Eller (på grötrimsaktig svengelska): Naturen när den är som bäst – då det som bara flummigt tänkts blir synnerligen well expressed.

Låt oss anamma den uppmaningen. Låt oss bli en kyrka som gläds åt och vardar, glädjen. Eller med den underfundige uppsalaläkaren Gösta Fricks ord: *Den som inte kan segla ut kan ju åtminstone se gla’ut...*

Och tacka Gud för glädjens gåva.

Foto: Magnus Aronson

Johan Dalman
Biskop i Strängnäs stift

RIKSKONVENT 2016

Sundsgården, Helsingborg, Lunds stift 29-31 juli

*Jag är vägen, sanningen och livet.
Ingen kommer till Fadern utom genom mig.
(Joh 14:6)*

Svenska Kyrkans Lekmannaförbund har nyligen avslutat sitt Rikskonvent 2016 på Sundsgården utanför Helsingborg. Detta rikskonvent var förbundets 55:e sedan förbundets tillkomst 1918.

Från och med närmast föregående rikskonvent i Hjälmaröd, Alingsås, 2014 har Lekmannaförbundets inspirerande bibelord eller tema tagit sikte på det svar som Jesus lämnade till lärjungen Tomas i tiden före Jesu död; ”Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig”. (Joh 14:6) Som lekmän, förbundsmedlemmar och deltagare i konventet lämnar vi här följande rapport.

Fredagen den 29 juli

Konventets första programpunkt bestod av en särskild *öppningsceremoni* som efter klockringning innehöll ett framförande av "psaltarpsalm 23" (Gustav Nordqvist), genom sångsolisten och ordföranden för Lekmannaförbundet i Linköpings stift, Jan Henriksson, ackompanjerad av kantor Leif Ahlberg, Viken.

Förbundsordförande Anders Nordberg höll ett kort *öppningsanförande* där han lämnade upplysning om och beskrev den inspirationskälla, det tema, som alltsedan Rikskonvent 2014 hade varit i fokus, Johannes evangelium 14:6, och som nu vid detta Rikskonvent skulle komma att få särskild uppmärksamhet. Anders hälsade samtliga de närvarande välkomna till konventet och vände sig därefter till särskilt inbjudna gäster och medverkande, biskop emerita Christina Odenberg, biskop emeritus Karl-Johan Tyrberg, sångsolist Annika Fransson och komminister Camilla Karlén. Till dem som också nämndes med namn hörde dels representanter för syskonorganisationerna i Finland och Norge, Annita Ödman, Vasa och Odvar Omland, Oslo, dels konventets seminarieledare Magnus Wittgren, Carl-Erik Sahlberg, Carl-Axel Axelsson och Allan Emrén dels ock nu och framför allt tidigare särskilt verksamma inom och för förbundet, Allan Forsberg, Britt-Louise Madsen, Kjell Aggefors, Birgitta Ericsson Löfgren jämte Gunvor Bernhardsson och Inger Petersson. Anders förklarade därefter Rikskonvent 2016 öppnat.

Efter psalmsång, psalm nr 81, "Herren samla nu oss alla kring ditt dyra nådes ord. Likt ett vårregn låt det falla på vårt hjärtas torra jord. . . ." hälsade Lekmannaförbundet i Lunds stift, genom dess vice ordförande, Birgitta Dérand, samtliga de närvarande välkomna till såväl Lunds stift som till Rikskonvent 2016.

Birgitta redogjorde i korta drag för Lekmannaförbundet i Lunds stifts historia mellan åren 1932 – 2007. Verksamheten utgjordes redan från början särskilt av bibelstudier där man samlades hemma hos någon medlem eller på något kafé. År 1934 hölls ett lekmanmöte i Kristianstad där medlemmar från Kristianstad, Malmö och Landskrona deltog. 1950-talet präglades av gott samarbete med präster och biskopar där namn som Manfred Björkquist, Mårten Werner, Algot Tergel, Olle Nivénus och Per-Olof

Ahrén gör sig påminda. Biskop Edvard Rhode framhöll lekmannens betydelse. Från och med 1945 har stiftskonvent genomförts varje år och från och med 1960 har bibelstudier blivit alltmer förekommande. Om någon av förbundets medlemmar får en verksamhetsidé kan det leda till att stiftsförbundet uppmanar till att anordna impulskonferenser vilket har skett genom en konferens anordnad i Önnestad. Detta blev starten till nuvarande "inspirationsdagar". En bärande idé under dessa inspirationsdagar har varit och är att så många som möjligt, inte bara prästen, ska vara ansvariga för gudstjänster. Många kända personer har under årens lopp gästade stiftets lekmanakårer och medverkat i deras verksamheter, bl.a. Artur Eriksson, Birgit G Hallqvist och Göte Strandsjö.

Betydelsefulla årtal har varit 1976, Lekmannaförbundets första Rikskonvent i Lunds stift, 1978 då Lekmannaförbundet öppnade för medlemskap också för kvinnor och 1992 då Rikskonvent hölls för andra gången i Lunds stift. Antalet medlemmar i Lekmannaförbundet i Lunds stift var störst år 1990 då det hade registrerats 4 100 medlemmar.

Efter Birgittas välkomsthälsningen och redogörelse från Lekmannaförbundet i Lunds stift sjöng Jan Henriksson "I mitt hjärtas land" (Anthem) ur musikalen Chess (Björn Ulvaeus och Benny Andersson).

Förbundssekreterare Marie Nederman framförde skriftliga hälsningar, välgångsönskingar och bön om Guds välsignelse över konventet från ärkebiskop Antje Jackelén med den utformning som framgår på sidan 15 i denna tidning.

Efter psalmsång, psalm nr 369 "Med pellarstoder tolv, står Herrens helga kyrka, och Jesus Kristus är dess grundval och dess styrka. Där fogas sten vid sten, där

bygges år från år, till dess vid tidens slut Guds hus fullkomnat står. Där inne Anden bor. I lågor hit han sändes, och gnistor av hans eld, i tusen själar tändes. Han är i ordets ljus, i sakramentens tröst, av malmen bärs hans bud, i psalmen hörs hans röst. . . ." och bön om Guds Andes kraft att närvara med välsignelse över nu kommande inledningsanförande, talade biskop emeritus Karl-Johan Tyrberg över konventets huvudtema, "Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig." (Joh 14:6). Biskop Karl-Johans *inledningsanförande* inrymde tre uppmaningar, tre huvudpunkter enligt följande; 1) Bejaka din pilgrimssjäl, 2) Se möjligheter och 3) Ge inte upp. Biskop Karl-Johan betonade att vi inte vandrar ensamma. Vi vandrar med den uppståndne. Svaret på frågan om vart vi ska gå är "Jag är vägen, sanningen . . ." varvid han utvecklade ytterligare tankar med utgångspunkt från en pilgrimsstav med härkomst från pilgrimsleden till Nidaros. Kristus är alltid en möjlighet, aldrig ett hot eller en begränsning. Evangeliet om Kristus är en ny möjlighet, en fråga om tro på möjligheter som inte vetenskapligt kan bevi-

Anders Nordberg.

*Birgitta Derand vice ordförande i
Lekmannaförbundet i Lunds stift.*

Lyssnande deltagare i Stora mötessalen.

Marie Nederman.

Gerd Holmström.

Biskop em. Karl-Johan Tyrberg.

*Berit Olsson, Gerd Holmström och
biskop em. Karl-Johan Tyrberg.*

Anders Boström.

*Magnus Wittgren med Anders
Nordberg i bakgrunden.*

Jan Henriksson, sångsolist.

*Ylva Eggehorn-kväll med Magnus Wittgren
som seminarieledare.*

*Britt-Louise Madsen,
förbundsredaktör.*

Räkning av kollekten från första dagens öppningsceremoni - Gert Råvik, Kjell-Arne Green och Juhani Ahonen den 29 juli 2016.

sas. Det är tillräckligt att veta att Gud är kärleken. Korset pekar i alla riktningar, öster, väster, norr och söder men ringen kring korset omsluter allt. Hopp betyder att aldrig ge upp. Allt är skapat genom Jesus och uppehålls genom honom. "Låt oss orubbligt fortsätta att bekänna vårt hopp, ty han som gav oss löftena är trofast." (Hebr 10:23)

Efter inledningsanförandet följde psalmsång, psalm nr 57 "Sin enda grund har kyrkan i Kristus Frälsaren. Hon är hans egen byggnad, den nya skapelsen. I världen som han löste från mörkret med sitt blod blev hon den brud han krönte med evangeli ord. Fast spridd i många länder är kyrkan endast en och har en enda Herre och en bekännelse. . . ."

Därefter följde tacktal till biskop em. Karl-Johan för hans medverkan och anförande samt förbön och lyckönskningar inte minst mot bakgrund av Karl-Johans 80-årsdag nästpåföljande dag, den 30 juli 2016.

Andra vice förbundsordförande Gerd Holmström läste därefter om Kärlekens epitett – vägen framför andra, Kärleken, ur 13 kap. Paulus första brev till församlingen i Korinth. "Om jag talade människors och änglars språk, men saknade kärlek, är jag bara en ekande brons, en skrällande cymbal..."

Efter allmän information om praktikaliteter, psalmsång, psalm nr 298: "Gud, ditt folk är vandringsfolket. Själva du

mitt ibland oss går. Du oss leder. Du oss stärker när vår väg blir lång och svår..." samt kollekt till Lekmannaförbundet (2 600 kr) avslutade förste vice förbundsordförande Anders Boström öppningsceremonin genom att leda de närvarande i bön för konventet, i den apostoliska trosbekännelsen, i Herrens bön och genom att nedkalla Guds välsignelse. Till sist sjöng Jan Henriksson "Guds lov i naturen" av Ludwig van Beethoven

Fredagskvällen skulle ha avslutats med ett första seminarium under ledning av psalmdiktaren, poeten och författaren Ylva Eggehorn. Ylva kunde dock av hälsoskäl inte närvara varför ordföranden för Lekmannaförbundet i Lunds stift, Magnus Wittgren, med stöd av kantor Leif Ahlberg och de församlade deltagarna i ord och ton kom att beskriva Ylvas livsverk. Magnus berättade att Ylva föddes 1950 och att hon kom att växa upp i ett icke kristet hem, att Ylva tog studentexamen vid Stockholms musikgymnasium och att hon därefter studerade litteraturvetenskap och teologi i Stockholm. Vid femton års ålder råkade hon in i en personlig kris som resulterade i att hon sökte sig till kyrkan. Efter giftermål köpte hon och hennes make 1972 Hannagården i Sorunda, vilken gård blev ett centrum för Jesusrörelsen med traditioner från hippierörelsen i Förenta Staterna. Ylva valde dock agape (Guds kärlek till människorna och människornas kärlek till Gud och till varandra), inte minst som tema för många samlingar. Ylva har ansvarat för flera retreator på Hannagården. Hon

debuterade 1963, tretton år gammal, med diktsamlingen Havsborn och har haft en omfattande produktion som alltjämt består. Produktionen omfattar lyrik, romaner, noveller, fackböcker, översättningar samt läromedel. I svenska psalmboken finns fler än 20 psalmer av Ylva. Magnus sjöng själv några av Ylvas psalmer och några psalmer sjöngs gemensamt av de församlade.

Fredagens program avslutades med kvällsmässa under ledning av komminister Cecilia Karlén från Raus församling.

Lördagen den 30 juli

Lördagen inleddes med morgonbön under ledning av Magnus Wittgren. Efter morgonbönen informerade verksamhetsutvecklare Marie Cöster om studieförbundet SENSUS och dess önskemål om att få vara till hjälp i lekmanarörelsens verksamhet genom studiematerial, information om studiecirkel, administration och hantering av betalnings- och anslagsfrågor, fakturering m.m. Livet kan karaktäriseras som en period av ständigt lärande, ett lärande som förändrar människor och människor som förändrar världen.

Anders Nordberg öppnade därefter konventsförhandlingarna med en parentation över de medlemmar som sedan närmast föregående Rikskonvent 2014 lämnat hade detta jordeliv. Särskilt nämndes vissa namn som haft speciellt ansvar inom och betydelse för förbundet; Birgit Larsson, Karlstads stift, Olle Olsson och Yngve Lindblom, Göteborgs stift, Fritz Pettersson, Härnösands stift, Gunnar Strömbäck, Luleå stift, Eje Johansson, Lunds stift och Ester Omland, Kirkens Mannsarbaid, Oslo. Efter val av mötespresidium med ordförande Magnus Wittgren, vice ordförande Birgitta Dérand, sekreterare Marie Nederman, vice sekreterare Siv Nilsson och ekonomisk bisittare Juhani Ahonen utsågs två protokolljusterare, tillika rösträknare, fastställdes föredragningslistan, och hölls upprop av ombud samt fastställdes röstlängd. Därefter behandlades förbundets verksamhetsberättelser och ekonomiska redogörelser för 2014 och 2015 samt tillika revisionsberättelser för de båda verksam-

Konventsförhandlingar har börjat - Presidium den 30 juli 2016.

Rapportering från nätverksgrupperna - Kjell Aggefors.

Carl-Erik Sahlberg höll i seminariet om Bönen - "Stå fasta".

Carl-Axel Axelsson höll i seminariet om "Johannesevangeliet".

hetsåren. Av verksamhetsberättelserna framgick att förbundets ekonomi har varit och är ansträngd. En stor utgiftspost är kostnaderna för tryck och leverans av förbundets tidskrift, *Lekman i Kyrkan*. Det konstaterades dock att tidningen är mycket uppskattad och att det finns anledning att undersöka om inte annonsering från olika intressenter skulle kunna hjälpa upp finansieringen av tidskriftens framställningskostnader. Därtill konstaterades att tidskriften numera och alltsedan mitten av 2000-talet finns att tillgå på Lekmannaförbundets hemsida. Förbundsrådet (Förbundsledningen) beviljades ansvarsfrihet. Härefter lämnade sex nätverksgrupper vilka hade bildats som ett resultat av beslut om olika uppdrag som fattades under Rikskonvent 2014 i Skara stift, rapporter från nätverksarbetet med förslag till olika åtgärder. Nätverkens gruppleddare redogjorde för

kartläggning, analys och förbättrings- eller förändringsförslag i följande ordning; Kjell Aggefors för det nätverk som hade i uppdrag att se över Lekmannaförbundets stadgar, Lars Lindström för det nätverk som hade i uppdrag att se över metoder för medlemsrekrytering och för bildandet av nya lokalavdelningar (kårer), Anders Boström för det nätverk som hade i uppdrag att bland kyrkans egna medarbetare, vigda, förtroendevalda och anställda, se över metoder för undervisning och information om Lekmannaförbundet, dess målsättning och verksamhet (göra Lekmannaförbundet känt), Anders Nordberg för det nätverk som hade i uppdrag att analysera och föreslå ev. förändringar i Lekmannaförbundets verksamhetsinriktning och uppgifter, Anders Boström, för det nätverk som hade i uppdrag att analysera och föreslå ev. förändringar i arbetsmetoder

och förhållningssätt för att nå optimala relationer mellan Lekmannaförbundet och Svenska kyrkan (tjänstemanna- eller lekmanakyrka) samt Anders Nordberg, tillfällig företrädare för det nätverk som hade i uppgift att kartlägga, analysera och föreslå ev. förändringar i innehåll, former, tid och plats för samtal med Gud (Bönen) inom Lekmannaförbundet och inom vår Svenska kyrka.

Rapporterna finns tillgängliga för envar hos Lekmannaförbundets förbundssekreterare, Marie Nederman.

Konventsförhandlingarna fortsatte med val av förbundsråd fram till nästa rikskonvent 2018, där samtliga tidigare ledamöter valdes på nytt, dock med undantag av vice förbundssekreterare till vilken uppgift nu utsågs Lars Lindström, ordförande i Lekmannaförbundet i Här-

nösands stift. Härefter vidtog uppdrag av representanter till förbundsrådet valda av stiftskonventen. Förändringar bland representanterna konstaterades i följande fall; till ersättare för ordinarie representant i Uppsala stift anmäldes Klas Tufvesson, Björklinge; till ordinarie representant från Linköpings stift anmäldes Jan Henriksson, Södra Vi; till ordinarie representant för Skara stift anmäldes Bo-Göte Palmqvist, Alingsås; till ordinarie representant från Västerås stift anmäldes Birgitta Mattson, Borlänge och till ersättare från samma stift anmäldes Lars Rydje, Borlänge, till ordinarie representant för Lunds stift anmäldes Magnus Wittgren, Limhamn och till ersättare från samma stift anmäldes Birgitta Dérand, Åhus samt till ordinarie representant för Luleå stift anmäldes Johan Marklund. Följande val gjordes utan namnändring från Rikskonvent 2014; revisorer jämte ersättare, två representanter till Hela Människan, representant och ersättare till Sensus studieförbund, kontaktperson och ersättare till EFCM, valberedning.

Nyval gjordes av Lekmannaförbundets representant i Ideellt Forum genom val av Britt-Louise Madsen, Östersund.

Medlemsavgiften (Årsavgiften) för 2017 och 2018 bestämdes utan ändring till 70 kr för helbetalande och 60 kr för medlem i samma hushåll som den helbetalande samt till 95 kr för medlem som inte är ansluten till någon lokalavdelning (direktansluten). Till tecknare av Svenska Kyrkans Lekmannaförbunds firma under åren 2017 och 2018 befullmäktigades förbundsordförande Anders Nordberg och förbundskassör Juhani Ahonen, var för sig. Förste vice förbundsordförande Anders Boström befullmäktigades att attestera (godkänna) förbundets utbetalningar och utanordningar.

Lekmannaförbundet i Uppsala stifts representant Klas Tufvesson bjöd in Svenska Kyrkans Lekmannaförbund till att hålla rikskonvent i Uppsala stift 2018 (100-årsjubileum). Med särskilda hälsningar från Lekmannaförbundet i Uppsala

la stift föreslog Klas att förbundets tema från och med Rikskonvent 2016 till och med Rikskonvent 2018 skulle vara: "Var barmhärtiga, så som er Fader är barmhärtig." (Luk 6:36). I tacksamhet till Lekmannaförbundet i Uppsala stift över såväl inbjudan till Rikskonvent 2018 som över förslaget till tema beslutade Rikskonventet i enlighet med förslaget.

Under eftermiddagen hölls två seminarier med rubrikerna "Stå därför fasta" och "Johannes Evangelium". Seminarieledare var teol. dr. Carl-Erik Sahlberg och hedersordföranden i Svenska Kyrkans Lekmannaförbund, Carl-Axel Axelsson.

Carl-Erik utgick i sitt seminarium från Efesierbrevet 6:14 "Stå alltså fasta, spänn på er sanningen som bälte och klä er i rättfärdighetens pansar." Carl-Erik har arbetat som direktor och präst i Sankta Klara kyrka i Stockholm och är nu verksam som missionär och tillsammans med sin hustru Overa ansvarig för

Förbundsrådets Arbetsutskott

Förbundsordförande Anders Nordberg.

Förste v. förbundsordf. Anders Boström.

Andre v. förbundsordf. Gerd Holmström.

Förbundssekreterare Marie Nederman.

V. förbundssekreterare Lars Lindström

Förbundskassör Juhani Ahonen.

*Festmåltid på
Sundsgården med
nästintill samtliga
deltagare i konventet*

Festkväll - Folkdans i Stora salen.

ett barnhem för föräldralösa barn i Tanzania. Carl-Erik har hitintills bidragit till att 26 barn kunnat placeras i familjehem. Carl-Eriks budskap är: "den växer som söker Gud i bön." En sydkoreansk troende kvinna som besökte Sankta Klara kyrka sa till Carl-Erik: "Ni ber alldeles för lite i Sverige." Carl-Erik beslutade då att antalet bönestunder som var två gånger i veckan skulle utökas till nuvarande två gånger per dag, måndag – fredag. Carl-Erik gav också exempel på bönenas makt t.ex. en faders konkreta bön för sin son som var intagen i fängelse och där sonen, efter bön och samtal med Gud, fick ett kortare straff precis som fadern hade önskat. Carl-Erik underströk också sin glädje över att "Bön för Sverige" eller "Sverigebönen" till vilken Lekmannaförbundet är ansluten hade anordnat och förverkligat bön på 215 platser under nationaldagen 2016. Den elfte upplagan av Carl-Eriks häfte "Effektiv Bön" finns nu att köpa hos förlag och hos vissa bokhandlare.

Carl-Axel Axelsson hade en noggrann genomgång av Johannesevangeliet och framhöll att detta evangelium skiljer sig markant från övriga evangelier. Carl-Axel berättade att det i Johannesevangeliet egentligen inte finns några liknelser. Däremot beskriver evangelisten sju underverk. Anknytningen till Jesus och själva Jesusorden är åtskilliga. Hälften av texten i evangeliet är tal. Författaren till Johannes evangelium är okänd men texten har i slutet av 100-talet kopplats tidigt till Johannes, Sebedaios' son – en kusin till Jesus genom Marias och Salomes syskonskap. Texten i evangeliet innehåller många detaljer som ger intryck av att det skrivna är en ögonvittnesskildring. Carl-Axel delade ut en "läsnyckel" och informerade om att det sannolikt åtgår ca sju timmar att någorlunda noggrant läsa evangeliet. Denna tid motsvarar 20 minuters daglig läsning under tre veckor. Carl Axel har år 2000 författat och gett ut en bok just med namnet Johannes Evangelium omfattande 174 sidor och vilken i stor utsträckning

har använts som lärobok och som samtalsbok i studiecirkel. Boken kan finnas att tillgå på vissa bibliotek. Vid 82 år ålder romandebuterade Carl-Axel med den historiska romanen "Silversmeden". Boken utspelar sig i Efesos när kristendomen höll på att bryta fram och i romanen vi får möta Demetrios och hans familj som utmanas av den nya läran.

Under lördagskvällen samlades deltagarna till en gemenskapskväll över församlings- och stiftsgränser med en härlig Festmåltid i Sundsgårdens nedre matsal. Festmåltiden avlöstes av ett program kallat Överraskningarnas afton med sång och musik i den Stora mötessalen under ledning av Magnus Wittgren ett folkdanslag från Helsingborg med medverkan av såväl Magnus Wittgren som Cecilia Karlén bjöd på olika folkdanser, många med anknytning till Skåne.

Senare under kvällen frambar Odvar Omland från Norge och Annita Ödman från Finland i tacksamhet över de in-

Gåvor från Annita Ödman, Vasa och Odvar Omland, Oslo med tacktal knutet till Lekmannaförbundets inbjudan till dem.

Tack till Anders Nordberg för planering, engagemang och ansvar inom förbundet verkställt av stiftsförbundskassör Bengt Gånemo.

bjudningar, den gemenskap och det programinnehåll som de hade fått ta del av, hälsningar från sina egna organisationer med önskemål om rik välsignelse över Svenska Kyrkans Lekmannaförbund. Förbundet fick också motta gåvor från såväl Odvar (illustrerad Bibel med kommentarer) som från Annita (egenhändigt utformad mjukgrundsetsning - akvatint – av ett kyrkorum).

Anders lämnade å sin sida gåvor från förbundet (illustrerade böcker om och från Helsingborg med omgivningar) till Annita och Odvar i tacksamhet över deras närvaro och över den gemenskap i Kristus som finns mellan våra organisationer. Anders tackade som representant för förbundets riksnivå den planeringsgrupp som under många sammankomster hade planerat och förberett Rikskonvent 2016. Likaså tackades samtliga funktionärer som hade och hade haft ansvar för konventsbyrån, för försäljning av varor från förbundsbutiken, ansvariga för information och upplysningar, för lotterier och kollektinsamling samt kollektträkning m.m. Slutligen tackades konventets seminarieledare, ledamöterna i förbundsrådet och i förbundsrådets arbetsutskott, gruppleadarna för de många nätverken, ansvariga för konventets morgonböner, pianister, förbundsredaktör och medlemsregistrator.

Kvällen avslutades med aftonbön under ledning av Marie Nederman.

Söndagen den 31 juli

Efter morgonbön under ledning av Anders Nordberg samlades deltagarna till konventets sista seminarium; "Gudstro är den enda vetenskapliga världsbilden – Vetenskap och Gudstro". Seminarieledare var fil.dr. Allan Emrén med forskning knuten till Chalmers tekniska högskola. Allan berättade bland annat om att världsaltet med himlakroppar i rymden bildades (skapades) för 13,7 miljarder år sedan. Med kvantfysikens termer beskrev han himlakropparnas (jordens) atomkärnor som ursprungligen bestod av en stabil neutron med ett instabilt hölje. Allan underströk att 1900-talets vetenskapliga rön har öppnat perspektiv som ingen ens kunnat drömma om. Med ekvationer och

*Bengt Gånemo Ångelm
(stiftsförbundskassör Lunds stift).*

matematiska samband förklarade Allan händelseförloppet fram till själva skapelseögonblicket då en annan kraft gör sig påmind – Skaparen själv. Himlakropparnas atomkärnor kan ses som Guds fotspår. Ett antal atomkärnor bildade väte och helium, de första grundämnena. I början var universum mindre än en atomkärna, men fick så småningom liv och fylldes med vätegas. Mörker, kaos och död var förhärskande. När grundämnen flyttar sig bildas även kol. Det vanligaste ämnet var vatten (väte). Stjärnor dog och stoftet blev till jord. Allan frågade; "kan allt detta vara en slump?" Därefter kom ljuset. Väte skildes från väte och det blev omväxlande natt och dag för ca 30 miljoner år sedan. Någon har inhämtat kunskap om händelseförloppet, skapelsen, och berättat om detta. Detta händelseförlopp ses enligt vår Bibel som ett bevisfaktum för Guds existens. Det finns flera skapelseberättelser men enligt Allan är Bibelns berättelse den sanna. Det finns vetenskapligt endast en chans på 3 miljoner att skapelsen såsom den utformats och blivit till i vårt medvetande skulle ha tillkommit genom en slump.

Allan påtalade slutligen att Bibelns upplysningar om händelseförloppet kring Jesu födelse har vetenskapligt stöd såtillvida att en kombination av himlakroppar med sammanstötningar gav upphov till en stjärnbild över Jerusalem och Betlehem vid tiden för Jesu födelse. Det var egentligen en planet på drift i en särskild position som resulterade i denna stjärnbild. Jesus föddes med beaktande av vår tideräkning den 29 september år 7 f. Kr. En händelse med en planet på drift i en särskild position med resulterande ljusken berättade om en kungs födelse.

Annika Fransson, sångsolist.

Biskop em. Christina Odenberg.

Mariakyrkans högtaltare.

Denna uppfattning fick till konsekvens att en massaker på nyfödda gossebarn genomfördes i trakten kring och i Betlehem.

Allan avslutade seminariet med att uttala sin förvissning om att Jesus är vägen, sanningen och livet.

Rikskonventet avslutades med en förböns- och sändningsmessa i Maria-kyrkan i Helsingborg. Officiant och predikant var biskop emerita Christina Odenberg och sångsolist var Annika Fransson från Helsingborg. I sin predikan knöt Christina an till den nyligen avslutade orienteringstävlingen O-ringen. Hon berättade att deltagarna i O-ringen har en startpunkt från vilken de kan ta sig till målet för orienteringen genom en tilldelad karta. Några läser fel eller utan att förstå och går därför vilse, andra

tar onödiga omvägar för att ta sig fram till målet. På olika sätt hittar deltagarna ändå till sist målet. Vi har också en start i livet, vi föds. Vi har en karta att följa under vägen, Bibeln. Också vi går vilse och kommer på avvägar eller finner alternativa vägar men når förhoppningsvis till sist målet.

Christina avslutade med att nedkalla Guds välsignelse över Svenska kyrkans lekmanaförbund och dess verksamhet. Hon uppmuntrade till att ta med sig Bibelns uttalade kontrollpunkter ut i var-

dagslivet precis som orienteraren har att ta med sig och följa aktuell karta för att nå orienteringsmålet.

Senare under eftermiddagen samlades några av konventsdeltagarna på Sofiero slott för att bese slottet och vandra i den på växter rika och vackra slottsträdgården.

Nästa rikskonvent är ett jubileumskonvent. Svenska kyrkans Lekmanaförbund fyller då 100 år. Vi firar detta konvent i Uppsala stift.

*Kerstin Rosvall, Åhus lekmanakår
Birgitta Dérand, V. ordf. Lunds stift
Anders Nordberg, Förbundsordförande*

Fotograf: Lars-Åke Westin

Hälsningar från Ärkebiskop Antje Jackelén till alla vid årets Rikskonvent med välsignelse och bön om att Gud ska uppfylla alla deltagare med glädje och frid.

Efter en inbjudan i skrift till ärkebiskop Antje Jackelén att närvara under Lekmanaförbundets Rikskonvent på Sundsgården och i Helsingborg mottog Lekmanaförbundet följande skriftliga hälsning från ärkebiskopen:

”Kära bröder och systrar i Svenska Kyrkans Lekmanaförbund!

När ni nu inleder årets Rikskonvent gör ni det på Olof den heliges dag den 29 juli. Olof var en person som på allvar lät sitt dop prägla livet, så att det gjorde skillnad för andra människor. I det är han och andra helgon förebilder för alla döpta, lekmän likaväl som vigda Kristi tjänare. Min bön är att gemenskapen under ert konvent ska vara en välsignelse för er, era församlingar och hela vår kyrka.

Om bara några månader börjar vi det officiella högtidlighållandet av 500 år av reformation. Den 31 oktober kommer ledningen för Lutherska världsförbundet och påven Franciskus till Lund och Malmö. Med en gemensam gudstjänst i Lunds domkyrka ska vi ge uttryck för vår gemensamma glädje över evan-

geliet om Jesus Kristus. Vi ska också ge uttryck för den sorg och smärta som splittringen i kyrkan har vållat och fortfarande skapar. Och mest av allt vill vi gemensamt vittna om Guds barmhärtighet som måste komma till uttryck i vår gemensamma tjänst i världen, för fred rättvisa och försoning.

En bärande tänkande i den lutherska traditionen är ju det så kallade allmänna prästadömet - tanken att alla döpta bär i grunden samma ansvar för att vara och ”göra” kyrka. Med glädje vill jag i dag påminna mig själv och er om denna grundläggande insikt. Tillsammans är vi kyrka.

Som alltid står kyrkan också i denna tid inför stora utmaningar. Vi kan inte delegera ansvaret för kyrkan till proffsen, utan vi behöver lyfta fram dopets gåva och uppdrag för oss alla. Vårt dop måste få prägla allt vårt arbete. Så kan vi tillsammans söka nya vägar för evangeliets budskap och med djärvhet stå upp för människovärdet. Vi är förenade med de män och de kvinnor som gått före oss i tron och med sina liv vittnat om Kristus.

Jag hoppas att jag får se många av er i Lund och Malmö den 31 oktober. Men redan nu hälsar jag er alla vid årets Rikskonvent med välsignelsen och bönen att Gud ska uppfylla er med glädje och frid.

Uppsala i juli 2016

*Antje Jackelén
Ärkebiskop*

FÖRBUNDSRÅD

och övriga Funktionärer

2016 - 2018

FÖRBUNDSLEDNING	Namn födelsedata	Adress + e-post	Tel nr
Förbundsordf	Anders Nordberg 460908	Nygårdsvägen 32 554 74 JÖNKÖPING cagnordberg@hotmail.com	036-71 13 63 0708-95 28 28
1:e vice förbundsordf	Anders Boström 390810	Södergatan 4 914 41 RUNDVIK anders.bostrom.svl@telia.com	0930-300 75 0703-99 22 97
2:e vice förbundsordf	Gerd Holmström 440105	Nygatan 12 A 731 30 KÖPING gmt@koping.net	0221-320 77 0705-93 20 77
Förbunds- kassör Förbundsbutiken	Juhani Ahonen 490912	Rådhusgatan 81 831 45 ÖSTERSUND juhani.ahonen@gmail.com	063-12 30 30 0705-57 82 41
Förbunds- sekreterare	Marie Nederman 571207	Kopparmöllegatan 8 B 254 36 HELSINGBORG marie.nederman@telia.com	042-23 86 32 0702-69 73 97
Vice förbundssekr	Lars Lindström 450130	Köpmangatan 1 891 33 ÖRNSKÖDSVIK lars.lindstrom.ovik@gmail.com	0705-21 70 93
Hedersordf	Carl-Axel Axelsson 240615	Strömkarlsvägen 87 167 62 BROMMA ca.vocatus@minpost.nu	08-26 17 02 0766-33 90 90
Hedersmedlem	Carl Eric Abrahamson 270902	Gunnargårdsvägen 6 523 72 TIMMELE ulla@timmele.com	0321-303 02 070-593 82 05
Medlemsregister	Allan Forsberg 350710	Kimröksgatan 5 296 35 ÅHUS lekmanna@glocalnet.net	044-24 05 27
Webbmaster	Johan Liw	Birkagatan 28 B 113 39 STOCKHOLM	

STIFTSREPRESENTANTER

Uppsala stift 01	Roger Karlsson 511024 (Ordinarie)	Tillinge Lisselås 6 745 94 ENKÖPING roger.rk.karlsson@svenskakyrkan.se	0171-44 60 32
	Klas Tufvesson 460318 (Ersättare)	Alberga 221 743 72 BJÖRKLINGE	076-187 66 18
Linköpings stift 02	Jan Henriksson 621123 (Ordinarie)	Norra Storgatan 9 598 71 SÖDRA VI henriksson.erikslund@telia.com	0492-205 56 070-545 81 38

	Britt Andersson 600712 (Ersättare)	Radhusvägen 17 590 83 STOREBRO britt.e.andersson@svenskakyrkan.se	0492-307 50 0702-60 97 48
Skara stift 03	Bo-Göte Palmqvist 490622 (Ordinarie)	Ödenäs Monäs 292 441 95 ALINGSÅS	073-817 35 82
Strängnäs stift 04	Beryll Grandell 331223 (Ordinarie)	Karlfeldtsgratan 8 632 27 ESKILSTUNA beryll@telia.com	016-51 60 73
	Sven-Eric Huss 371117 (Ersättare)	Apoteksgatan 4 A 643 30 VINGÅKER svenerichuss@outlook.com	0706- 20 06 24
Västerås stift 05	Birgitta Mattson 420807 (Ordinarie)	Ingelsgratan 15 A 784 35 BORLÄNGE	0243-825 98
	Lars Rydje 361204 (Ersättare)	Nyckelby 53 781 94 BORLÄNGE lars.rydje@svenskakyrkan.se	0243-22 00 33
Växjö stift 06	Kerstin Göransson 490201 (Ordinarie)	Aker Mellangård 301 314 92 LÅNGARYD mellangard301@gmail.com	0345-130 25 0709-69 39 63
	Sonja Sjölander 350227 (Ersättare)	Skungelidsvägen 48 571 34 NÄSSJÖ sjolandersonja@gmail.com	0380-106 52 0704-67 61 92
Lunds stift 07	Magnus Wittgren 740825 (Ordinarie)	Sarvgränd 2 E 216 12 LIMHAMN	072-535 10 80
	Birgitta Dérand 380915 (Ersättare)	Sankt Jörgens väg 20 296 35 ÅHUS derand@tele2.se	044-34 33 28 073-222 13 14
Göteborgs stift 08	Evert Josefsson 330925 (Ordinarie)	Skansenvägen 30 513 34 VISKAFORS evjos33@gmail.com	033-29 11 56 070-603 59 20
	Elsie Sundberg 340504 (Ersättare)	Kyrkeby 14 463 93 VÄSTERLANDA elsie.sundberg@telia.com	0520-65 20 01
Karlstad stift 09	<i>Vakant</i>		
	Melvin Ribbing 440511 (Ersättare)	Ripstigen 21 654 68 KARLSTAD melvin.ribbing@telia.com	054-83 58 78 0705-26 79 45
Härnösand stift 10	Lars Lindström 450130 (Ordinarie)	Köpmangatan 1 891 33 ÖRNSKÖDSVIK lars.lindstrom.ovik@gmail.com	0705- 21 70 93
	Hugo Bolin 351118 (Ersättare)	Nackstavägen 25 C 853 51 SUNDSVALL (saknar e-mail)	060-17 25 26 0706-37 48 57
Luleå Stift 11	Johan Marklund 680213 (Ordinarie)	Orkestervägen 128 931 46 SKELLEFTEÅ johmark@hotmail.se	0910- 56 756 0708-70 75 40

	Anders Boström 390810 (Ersättare)	Södergatan 4 914 41 RUNDVIK anders.bostrom.svl@telia.com	0930-300 75 0703-99 22 97
Visby stift 12	<i>Uppgift saknas</i>		
Stockholms stift 13	Gunnel Berggren Larsson 371024 (Ordinarie)	Skärgårdsvägen 262 D 139 31 VÄRMDÖ gunnelberggrenlarsson@gmail.com	0702-28 31 16
	Britt-Marie Bergström 411107 (Ersättare)	Tavastgatan 18, 1 tr 118 24 STOCKHOLM	0736-78 67 18
ÖVRIGA FUNKTIONÄRER			
REVISORER Ordinarie	Lena Karin Lundgren 441210	Frösövägen 29 B 832 44 FRÖSÖN lundgren.balk@comhem.se	0706-75 18 04
	Rolf Gustav Svedberg 440108	Risslersgatan 21 B 832 43 FRÖSÖN	063-12 95 71 0706-37 16 72
REVISORER Ersättare	Jan Rask 300510	Centrumgatan 6, Lgh 1102 234 33 LOMMA	040-41 33 29 0706-35 78 18
	Lennart Eskilsson 501206	Vankivavägen 13 B 281 49 HÄSLEHOLM	0433-711 87 0451-62 238
HELA MÄNNISKAN Representant	Ingvar Johansson 291107 (Ordinarie)	Vallgatan 27 343 34 ÄLMULT	0476-10 687
	Anita Mörkenstam 390315 (Ersättare)	Nockeby kyrkväg 60 167 74 BROMMA	0702-54 00 47
SENSUS Representant	Priscilda Helenius 510413 (Ordinarie)	Axvägen 3 A 853 50 SUNDSVALL priscildahelenius@comhem.se	060-12 12 48 0730-40 83 98
	Hans Magnér 480515 (Ersättare)	Södra Åsavägen 15 370 24 NÄTTRABY magner@live.se	0457-350 79 0768-98 59 81
IDEELLT FORUM Representant	Britt-Louise Madsen 460613 (Ordinarie)	Rådhusgatan 81 831 45 ÖSTERSUND madsensis@gmail.com	063-12 30 30 0705-92 44 39
Ersättare	Gudrun Eklund 391025 (Ersättare)	Kungsgatan 9 461 31 TROLLHÄTTAN	0702-89 51 08
VALBEREDNINGEN Ordförande	Kjell-Arne Green 470703	Strömbergsgatan 1 363 57 HÖGANÄS kjell-a_green@hotmail.com	042-33 15 05

**LÅT FLER FÅ
FYLLA FEM!**

SWISHA
100 kr till
9001223

Svenska kyrkan
INTERNATIONELLT ARBETE
medlem av
actalliance

FAMILJENYTT

TILL MINNE

BRITTA FORS

Anders Nordberg fäster hedersutmärkelsen på Britta Fors.

Britta Fors har lämnat oss för att gå till en värld av ljus och möta Gud.

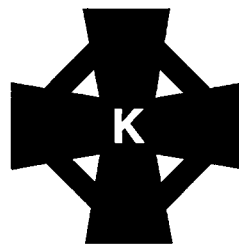
Britta kom tidigt in i arbetet i lekmanarörelsen. Redan 1989 valdes hon till sekreterare i lekmanrådet i Strängnäs stift och hon deltog i många konvent. Hon ställde alltid upp och var mycket aktiv i sin församling.

När hennes krafter började tryta valde rådet att utse henne till hedersmedlem med möjlighet att delta när hon orkade men också som en hyllning och ett tack för allt hon gjort.

Britta var en finurlig dam och kom ofta med kluriga kommentarer. Hon höll noga koll på att vi alltid började våra sammankomster med en betraktelse och vid början och avslutningen samlades i bön. Bönen var viktig för Britta.

Vi är tacksamma att ha haft Britta ibland oss och lyser frid över hennes minne.

Beryll Grandell

Lekmannaförbundets stiftsamlingar under hösten 2016

1. Lekmannaförbundet i Göteborgs stift

Lördagen den **1 oktober**. Bibeldag i **Västerlanda** kl. 10:00 med domprost **Karin Burstrand**.

2. Lekmannaförbundet i Växjö stift

Lördagen den **24 september**. Höstkonvent i **Korsberga** kl. 09:00 med föredrag om **"Småland i våra hjärtan"**, **Catrine Leandersson**, **Margaretha** och **Hanna Eriksdotter**, **veckomässa**, föredrag om **"Pelle Näver"** av sonsonen **Per-Olof Högstedt**.

3. Lekmannaförbundet i Västerås stift

Söndagen den **23 oktober**. Höstkonvent i **Ludvika** kl. 10:00 med högmässa och föredrag om **"Den glade Luther"**, **Bengt-Olov Hedlund**, information från Rikskonvent 2016 i Helsingborg, **Majvor Öster**.

4. Lekmannaförbundet i Linköpings stift

Söndagen den **18 september**. Lekmännens dag i **Rappestad** kl. 10:00 med högmässa, föredrag om **"Mitt liv som sjukhusdiakon vid Linköpings universitetssjukhus"**, **Pia Jagefeldt**, **"Sånggemenskap kring Önskepsalmer"**, samtliga deltagare.

5. Lekmannaförbundet i Strängnäs stift

Söndagen den **16 oktober**. Kyrksöndag i **Västra Vingåker** kl. 11:00 med högmässa och föredrag om **"Gamla Vingåker"**, **Barbro Öhlin**.

6. Lekmannaförbundet i Härnösands stift

Söndagen den **4 september**. Höstkonvent i **Domsjö** med högmässogudstjänst kl. 11:00 och föredrag/information dels om **"Domsjöbygden"**, dels om **"Mo Domsjös stora såg"**.

7. Lekmannaförbundet i Uppsala stift

Lördagen - Söndagen den **15-16 oktober**. Höstkonvent i **Undersvik** kl. 15:00 med övernattning och föredrag om vandring **"I Luthers fotspår"**, **Göran Agrell**, utbyte av erfarenheter över kår- och församlingsgränser, föredrag knutet till **"Hälsinglands museum"**, frälsarkransgudstjänst, **Bo Johansson**.

8. Lekmannaförbundet i Lunds stift

Lördagen den **22 oktober**. Inspirationsdag i kyrkstugan i **Viken** kl. 10:00 med föredrag om boken **"Ingrid av Skänninge"**, av bokens författare teol. dr. **HB Hammar**.

9. Lekmannaförbundet i Stockholms stift

Fredagen den **2 december**. Inspirationsdag eller Adventssamkväm i **S:t Matteus** kl. 18:00 med föredrag av kyrkoherde **Lars Jonsson**.

Västerhaninge församlingsskår

- under tillväxt

Vår Församlingsskår i Västerhaninge grundades i början av 1950-talet. Kyrkobrodererna var namnet på den tiden och hade ca. 40 manliga medlemmar. Efter 1976 / 1984 så fick vi kvinnliga medlemmar också och så ändrades vårt namn till Församlingsskår. Min hustru Barbro och jag är medlemmar sedan slutet av 1970-talet. Det var Jens Sande hos oss som ville att vi skall också bli medlemmar.

Under flera decennier var Gilbert Erixon vår Ordförande. Sedan hade vi en period med Jens Sande som Ordförande. Margareta Fahlström blev nästa Ordförande, men hon avgick av hälsoskäl. Man bad mig att ta över Ordförandeposten från och med år 2007.

MÅLSÄTTNING:

Vår målsättning är att dels VÄXA I TRO och dels STÄRKA VÅR GEMENSKAP. ATT VÄXA I TRO: Vi bjuder in intressanta föredragshållare till våra månatliga möten. Västerhaninge Församling genomgår en förändring just nu: Vi får många nya medarbetare, Präster, Diakoner. Vi bjuder in dessa nya anställda för att närmare lära känna dem, men också för att de skall berätta om deras kall och tidigare anställningar inom Svenska Kyrkan. Vår tidigare Kyrkoherde BENNY HELGESSON tjänstgjorde under många år som Kyrkoherde i Nice i Södra Frankrike. När han kom till Församlingsskåren för att berätta om dessa intressanta upplevelser i Nice, så hade vi hela 24 åhörare den kvällen! Likaså så har vi nu en ny anställd Diakon – ESTELLE EHRNST – som tjänstgjorde i PARIS vid Svenska Kyrkan under fyra års tid. Henne lyssnar vi till Tisdagen den 20 September 2016 klockan 19 i Västerhaninge Församlingsshem.

Våra medlemmar (just nu har vi 30 medlemmar) deltar som frivilliga medarbetare inom många olika verksamhetsområden. T.ex. så har vi några som är Kyrkvårdar, andra arbetar inom Arbetskretsen, återigen andra arbetar inom Väsentjänsten (glömmer INTE de gamla och ensamma, uppvaktningar, besöks-tjänst!). Sedan är vi några som är medlemmar t.ex. inom den Internationella Gruppen i Västerhaninge. Internationella Gruppen tar emot 10 barn varje sommar som kommer till oss från Riga, Lettland. Dessa barn bor i s.k. DiakoniCentret, eftersom föräldrarna är alkohol / narkotika skadade.

Vi organiserar även intressanta utflykter för våra medlemmar. Så besökte vi t.ex. Bromma Kyrka, Spånga Kyrka, Dalarö Kyrka. Vid ett tillfälle så hade vi en mycket populär komminister här i Västerhaninge – BOSSE DIVANDER. Efter Västerhaninge tiden fick han en tjänst i Nyköping. Vi var 12 personer från vår Församlingsskår som reste till NYKÖPING an Söndag, för att hälsa på vår favoritpräst BOSSE DIVANDER. Resan skedde med SWEBUS.

MITT EGET ANSVAR - DELAKTIGHET:

Jag själv är mycket upptagen med att sammanställa Vårens och Höstens Program för Församlingsskåren. Vi diskuterar detta också under våra sammankomster och styrelsens medlemmar kommer också med förslag.

Mellan åren 1969 och 2007 arbetade jag som Exportförsäljare, farmförallt inom AGA och SKF. Jag hade väldigt många resdagar till utlandet per år – i genomsnitt 120-130 dagar per år. Självfallet var det så att väldigt många aktiviteter på hemmaplan gick mig obemärkt förbi. För att kompensera detta med aktiviteter utanför Sveriges gränser så besökte jag Svenska Kyrkan i Utlandet – deltog i Gudstjänsterna när jag var borta över veckoslutet. Så kunde jag besöka regelbundet Svenska Kyrkan i Rotterdam, Antwerpen, Paris, Berlin, Wien och Gdynia (i Polen). Överallt blev jag emottagen med öppna armar och med värme. Jag känner tacksamhet och glädje när jag tänker tillbaka på denna tid.

1992 firade vi 50-årsjubileum av Stockholms Stift. Vi reste – ca. 200 personer – med båten Mälar Viktoria till Birka, Ansgarskapellet På denna resa träffade jag Biskop Henrik Svenungsson. Han berättade för mig om Borgå-avtalets text, som förbereddes under år 1992. Det var Biskop Henrik Svenungsson som bad mig att regelbundet besöka den Anglikanska Kyrkan utomlands – framförallt i de städer där vi INTE har vår egen Svenska Kyrka.

Så blev det också: Mellan åren 1992 och 2007 besökte jag Anglikanska Gudstjänster, farmförallt i Düsseldorf, Prag och Budapest. Här hos Anglikanerna fick jag också många nya vänner. Engelsmännen är fantastiska att ta emot en främling, som bara så här kommer in från gatan.

1991 fick Västerhaninge Församling en Vänförsamling utanför Riga, Sloka Lutherska Församling. De besökte oss första gången i December 1991 och vi hade en Församlingsresa till Sloka/Riga år 1993. Jag stannade några extra dagar

i Riga och skaffade nya kunder där för SKF. Detta möjliggjorde mina åtskilliga besök i Riga under de efterföljande åren. Sammanlagt besökte jag Riga 14 gånger och lika många gånger Sloka Lutherska Församling. Eftersom SKF hade en god omsättning i Baltikum, så vill jag gärna poängtera att alla mina resor betalades av SKF.

FÖRSAMLINGSKÅRENS PROGRAM HÖSTEN 2016

Tisdagen den 30 augusti 2016, kl. 19.00.
Plats: Västerhaninge Församlingshem, Konfirmandrummet. **UPPTAKTSMÖTE.** Vi pratar om sommarens upplevelser, berättar om Rikskonvent i Helsingborg och bestämmer kaffekokning för Höstens sammankomster.

Tisdagen den 20 september 2016, kl. 19.00. Plats: Västerhaninge Församlingshem, Konfirmandrummet. Vår nya Diakon ESTELLE EHRNST berättar om sitt liv, varför hon blev Diakon, tidigare tjänstgöringsorter, t. ex. Svenska Kyrkan i PARIS.

Tisdagen den 18 oktober 2016, kl. 19.00. Plats: Västerhaninge Församlingshem, Konfirmandrummet. Kyrkoherden i Dalarö Församling, PER HILMER LARSSON kommer till oss och berättar om ett intressant ämne. Titeln på föredraget meddelas senare. Föredraget får bli en trevlig överraskning för oss alla.

Tisdagen den 15 november 2016, Kl. 19.00. Plats: Västerhaninge Församlingshem, Konfirmandrummet. Vår nya Diakon EVA NOVOTNY berättar om sitt liv, varför hon blev Diakon, tidigare tjänstgöringsorter, arbetets karaktär här i Västerhaninge.

*Tibor Szilagy
Ordförande*

Anders Nordberg, 70 år

Vår högt ärade ordförande i Svenska Kyrkans Lekmannaförbund har i början av sept. i år, (8/9) fyllt 70 år. Vi vill därför här gratulera honom och önska honom (och hans familj och hans viktiga arbete i förbundet) allt gott och Guds välsignelse för många år i framtiden.

Hans kristna tro fördjupades och fick en naturlig grund för det dagliga arbetet som jurist genom ungdomsverksamhet i alliansmissionen och kristna gymnasiströrelsen. Men där fanns också ett arv som förpliktade: hans far prästvigdes 1955 i Strängnäs och blev omsider kyrkoherde i Askersund. Innan dess var han missionär i Kina hela 30-talet och från 1940 missionssekreterare i Sverige.

Som jurist fick Anders lära känna stora delar av Sverige, Sundsvall och Luleå innan han kom till Jönköping, där han 1994 blev chef för rättsenheten vid skatteverket, och 2004 chef för Östra regionen av Skatteverket, varifrån han fick pension 1013.

Vid sidan av dessa ansvarsfulla arbeten valdes han till Lekmannaför-

bundets ordförande 1998 vid riksmötet i Uppsala.

Med stor kunnighet och alltid väl påläst har han lett förbundet i snart 20 år, som vi hoppas skall bli många fler.

Anders stora önskan är att alla människor skall bli Kristi lärjungar, som tar till sig allt som han har lärt ut och givit mänskligheten. Hans motto harmonierar väl med denna önskan: "Med Kristus i allt - utan Kristus intet". Denna önskan förverkligar han genom att vara ordförande och studiecirkelledare i Bymarkskyrkans lekmanakår i Jönköping.

I Anders liv har bönen varit en naturlig och viktig beståndsdel.

Vi kan därför här bara rikta våra böner till Herren i tacksamhet för hans arbete genom Anders och tacka för de år som gått och önska honom många fler år med Kristus i vårt förbund.

*Anders Boström
v. ordf.*

Nya innehavare av förbundsbutik

Gert Råvik och Berit Olsson
Planteringsvägen 102 C
252 31 HELSINGBORG
Tel. 042-29 80 87

Den Helige Mikael dag och Mickelsmäss

Den helige Mikael dag i Svenska kyrkan firas till minne främst av ärkeängeln Mikael som med sina änglar enligt Uppenbarelseboken 12:7-12 gav sig i strid med draken och hans änglar, övermannade dem och såg till att det inte längre fanns plats för dem i himlen, men firas också till minne av de änglar i Bibeln som Bibelns böcker talar om t.ex. Guds ängel som stängde till gapen på lejonerna så att de inte kunde göra profeten Daniel skada i lejongropen (Daniel 6:16-22) och den ängel som väckte Petrus med en stöt i sidan och befriade honom från fångenskap i stadens fängelse undan Herodes varpå Petrus kunde gå ut i staden som en fri man utan att bli ställd inför rätta (Apostlagärningarna 12:6-17). Högtidsdagen, *Den helige Mikael dag*, firades i kyrkan ursprungligen på Mikael namnsdag den 29 september, men flyttades 1772 till närmast påföljande söndag och infaller därför mellan den 29 september och 5 oktober, detta år 2016 den 2 oktober. Rubriken för denna söndag är numera *"Änglarna"* och var tidigare *"Barnen och änglarna"*. På många håll har detta bidragit till traditionen att ha familjegudstjänst denna dag även om texterna kan tyckas mindre barnvänliga då flertalet texter berättar om stridande änglar. En av texterna denna dag, hämtad från Första Moseboken 28:10-17, berättar inte om stridande änglar utan om patriarken Jakob som tog vägen från Beer Sheva till Harran (där hans morbror Laban bodde) och i en dröm under natten såg en trappa som ledde ända upp till himlen, på vilken trappa Guds änglar gick upp och ner. I denna dröm talade Gud till Jakob med utfästelser om beskydd, välsignelse och trofasthet.

Episteltexten på Den helige Mikael dag är densamma alla tre årgångarna, Uppenbarelseboken 12:7-12 där aposteln (lärjungen) Johannes berättar om sin syn och vad han fått höra om det som för

de allra flesta är dolt. Johannes berättar att han sett den helige Mikael och hans änglar i strid i himlen mot Guds fiende, den gamle draken, ormen, Djävulen eller Satan. Alla dessa namn används i Bibeln om Guds fiende, fördärvarn, upphovet till allt ont, frestaren och olycksbringaren. Kampen gäller ängeln Mikael, som är Guds härförare, och draken, som är ingen mindre än den Onde. Det är Bibelns entydiga förklaring, att det som händer i den andliga världen i högsta grad påverkar våra villkor.

Paulus ger uttryck för detta i sitt brev till församlingen i Efesos: *"Det är inte gentemot varelser av kött och blod vi har att kämpa, utan mot härskarna, mot makterna, mot herrarna över denna mörkrets värld, mot ondskans andekrafter i himlarymderna."* Striden i himlen slutar med att Satan (draken) kastas ut ur himlen. Upproret i himlen är nedkämpat och Johannes skriver att Mikael vann sin seger *"genom Lammets blod och genom sitt vittnesbörds ord. De älskade inte sitt liv mer än att de kunde gå i döden."*

Uppfattningen att ont och gott alltid funnits och kommer att existera sida vid sida i all evighet – en uppfattning som finns i en del österländska religioner – är inte Bibelns lära. Bibeln betonar i stället att Gud ensam är evig och att Gud, som är hela tillvarons upphovsman, skapade allt gott, både det synliga och osynliga.

Bibeln antyder att det onda härstammar från ett uppror mot Gud inom den osynliga andevärlden redan innan människan skapades. Såväl judiska som kristna teologer läser profeten Jesajas bok 14 kap. som syftande på detta uppror. En av de änglar som Gud skapat, *"du strålande stjärna"*, på hebreiska *Lucifer*, nöjde sig inte med att vara Guds tjänare och budbärare, som de goda änglarna, utan ville bli *"såsom Gud"*. Detta högmod var orsaken till att Satan utmönstrades ur himlen och störtades ner till jorden.

I andliga strider vinns krig med andliga vapen. Paulus nämner flera sådana vapen: sanning, rättfärdighet, villighet, tro, bön, mm. Ingen kan vinna slag med egna vapen. Vi måste utrustas av Gud. Djävulen har ännu inte kapitulerat utan fortsätter sin kamp på jorden. I episteltexten läser vi vidare: *"Men ve över jorden och havet, Djävulen har stigit ner till er"*, och *"hans raseri är stort, ty han vet att hans tid är kort"*. Också Jesu ord i Lukas 10:18: *"Jag såg Satan falla ner från himlen såsom en blix"* tycks vara närbesläktade med orden i Uppenbarelseboken 12 kap. I den strid som utkämpas mellan det onda och goda i vår värld kan inte någon vara åskådare. Vi är alla inblandade. Striden gäller oss alla. Ingen kan vara neutral. Djävulens taktik är sabotage mot Guds heliga vilja. Djävulen sprider terror, fördärvar och bryter ner. Han sprider ut sitt gift, söndrar, startar krig, sänder olyckor och skapar hat. Han njuter av människors likgiltighet och Gudsförnekelse, av deras onda tankar,

ord och gärningar, av deras svordomar som stiger upp som bönerop och han sänder med tacksamhet de förbannelser som människorna ber om. När Guds vilja trampas under fötterna genom synden, när människorna tror sig kunna regera och styra utan Gud, då är Djävulen tillfreds.

Mikael med sin änglar störtade ner Djävulen (draken) med sina änglar från himlen till jorden. Djävulen trodde att han hade vunnit sin slutliga seger, full dominans, på jorden när han slog Guds egen son (Gud själv) som blev dödad.

Enligt lutherska teologer kastades Djävulen ur himlen framför allt genom att Jesus krossade den gamle ormens huvud på Golgata.

Men Djävulen kunde inte behålla Guds son i sitt grepp. Den rättfärdige bröt sig ur dödens käftar. Ingenting kunde Guds son anklagas för. Ingenting kunde behålla honom i dödsriket. Det är Lammets blod som är segervapnet över dödens makt. Lammet blev Djävulens överman. Guds egen son blev det offerlamm som försonade världens synd och skuld. När Jesus stod i beredskap att låta sig korsfästas, sa han innan han besteg Golgata kulle: *"Nu går en dom över världen. Nu skall denna världens furste (Satan) kastas ut"*. (Johannes evangelium 12:31). Ja, det är svårt att förstå att något så stort och avgörande har hänt på vår jord som att Gud i Jesus Kristus blev människa, kom till oss här på jorden, uppfyllde lagen i vårt ställe, led försoningsdöden och vann en fullständig seger över Synden, Döden och Djävulen. Bibeln framställer detta så att ondskans makter inte anade sitt nederlag. Hade de anat det hade de inte korsfäst härlighetens Herre. Genom Jesu uppståndelse bekräftade Gud att Djävulen besegrats på korset. Paulus säger i Kolosserbrevet 2 kap. att Gud i Kristus avväpnade *"völderna och makterna"* i anderymden genom att *"på korset triumferade över dem"*.

Nattvarden är särskilt viktig för oss som vill vara kristna och bli utrustade av Gud. I nattvarens mysterium får vi del i Lammets förhärskade kropp och blod, som löser oss och gör oss fria. Så kan vi bli skyddade för *"alla Djävulens lömska angrepp"* (Paulus). Vi kommer inte undan kampen men Gud har rustat oss för striden. Vi är rustade som Mikael och hans änglar. När striden är över blir

vi bevarade. När Satans tid definitivt är slut samlas segerskaran – de som tvättat sina kläder och gjort dem vita i Lammets blod. För Herren Jesus Kristus, vilkens lekamen och blod vi har undfått bevarar oss till evigt liv. *"Hämta styrka hos Herren och hans oerhörda kraft. Ta på er Guds rustning, så att ni kan göra motstånd på den onda dagen"*. Det var så Mikael och hans änglar segrade. Det är så vi kan vinna seger. Vi segrar över ondskan, inte genom egen styrka och kraft, men genom att förenas med Jesus genom dopet och tron. Då införlivas vi i Kristi seger och tillhör den skara om vilken Uppenbarelseboken 12:11 säger: *"De övervann honom (den Onde) genom Lammets blod och genom vittnesbördsord."*

Att Mikael/Jesus besegrat draken/Djävulen på korset innebär ändå inte slutet för ondskan. Den Onde härjar ständigt mitt ibland oss och åstadkommer mycket ont både i samhälle och kyrka. Men när Uppenbarelseboken 12:12 säger om den Onde, att *"han vet att hans tid är kort"* är detta ett löftesrikt ord. Den Onde vet att fristen för honom håller på att löpa ut. Det är bara en tidsfråga tills ondskan tillintetgörs. Det sker när Jesus kommer tillbaka hit till jorden till den yttersta domen. Då förpassas på ett slutgiltigt sätt de onda andemakterna till det som Uppenbarelseboken kallar *"eldsjön"*, förtappelsen. Den Onde kommer att störtas från jorden till avgrunden. Den Onde är alltid på fallrepet. Efter Golgata har Jesus däremot upphöjts över himmel och jord och sitter nu på Faderns högra sida varifrån han leder historiens gång. Herren Jesus Kristus är Herre över allt och vid tidens slut tar han sitt folk till sig i himlen. Det är ett folk, Kristi kyrka, Kristus tillhöriga människor, som har fått lida under jordelivet, men som trots kritik, spott och spe, trots lidandet har stått fasta i tron.

MICKELSMÄSS

Veckan före Den Helige Mikael's Dag, närmare bestämt den 29 september på Mikael's namnsdag, infaller *mickelsmäss (mickelsmäss eller kärrmäss)* en av det gamla bondeårets största märkesdagar. Detta berodde på att skörden var bärgad (framför allt i söder) och kreaturen höll på att tas in (framför allt i norr) för vinterboende vid denna tid. Mickelsmäss inföll sålunda då förråden var fyllda med mer mat än vid någon annan tidpunkt under året och då det i nordliga

delar av landet inte längre var tjänligt att låta djuren vistas (bo) utomhus. När kreaturen togs in för vinterboende skulle detta enligt folktraditionen ske under största tystnad för att inte irritera onda makter, t.ex. *maran* som skulle kunna skada djuren. I de delar av landet där man hade fåbodar flyttade tjänstefolket (fäbopigor och fäbodrängar) hem med djuren, och tjänstefolket var dagen till ära prydda med blommor och färgglada tygtofsar. Det var också vanligt att ljuskällor av olika slag tändes först under och efter denna helg, för att sedan brinna under vinterhalvåret. Tjänstefolket (Allmogen) på gårdarna fick också vanligtvis en rad rättigheter förverkligade från och med denna tidpunkt, rätt till ledighet, rätt att säga upp avtal (kontrakt) mm. Från och med 1723 till och med 1819 var Mikaelidagen, den 29 september, *flyttadag*. Därefter blev den 24 oktober den stora flyttdagen, *fardagen*. Mikaelidagen, den 29 september – Mickelsmäss – har också kommit att passa bra som märkesdag för att inleda ett av fyra kvartal, det fjärde kvartalet, under ett kalenderår.

I Bergslagens brukssamhälle Kopparberg samt i uppländska Örsundsbro hålls minnet av helgens traditioner och betydelse vanligtvis levande genom årligen återkommande marknader i samband med Mickelsmäss. Även i Skåne, t.ex. i Eslöv, Sjöbo och Helsingborg, firar man vanligen detta med marknader men här kallas marknaden *"Mikaelimarknad"*.

Psaltarpsalm

Herren har rest sin tron i himlen,
allt är underlagt hans välde.
Lova Herren, ni hans änglar,
starka hjältar,
som gör vad han befallt!
Lova Herren, hela hans härskara,
ni som tjänar honom
och gör hans vilja!
Lova Herren, alla hans verk,
överallt i hans välde!
Lova Herren, min själ!
(Psaltaren 103:19-22)

Anders Nordberg
Förbundsordförande

Filippi

Mitt namn är Clemens och jag har, efter att ha tjänstgjort de lagstadgade 25 åren som romersk legionär, bosatt mig i den lilla staden Filippi i provinsen Makedonien. Staden grundades av Filippus av Makedonien, Alexander den stores fader och är belägen på handelsvägen mellan Indien och Rom. Den befolkas huvudsakligen av greker och pensionerade romerska soldater, sådana som jag, samt några judar. Staden är en romersk koloni vilket betyder att dess innevånare är romerska medborgare. Jag försörjer mig på min lilla pension och lite småsysslor. Bland annat hjälper jag till hos en kvinna som heter Lydia som handlar med dyrbara purpurtyger, tyger som färgats av ett blålila färgämne, purpur, som utvinns från den lilla Murexsnäckan.

Lydia kallas så för att hon kommer från Lydien eller närmare bestämt från staden Tyatira. Staden är känd för sina fär-

gare. De romerska officersfruarna vill gå ståndsmässigt klädda så purpurfärgade tyger står högt i kurs. Lydia såg möjligheten till goda affärer i Filippi och har därför bosatt sig här.

Någon synagoga finns inte i staden. Det sägs att det måste vara minst tio män för att man skall kunna ha en synagoga. I stället samlas man, mestadels kvinnor, vid ett böneställe nere vid floden på sabbaten. Lydia som hade anslutit sig till den judiska tron deltog där. Lydia kallades därför gudfruktig.

En dag, jag tror det var år 803 enligt vår tideräkning, som utgår från när Rom grundades, kom det fyra män vandrande nere från Neapolis, dit de hade kommit med båt från Troas. De hette Paulus, Silas, Timotheos och Lukas. Paulus hade natten innan haft en dröm där en man bad honom komma över till Makedonien

och därför hade de genast på morgonen gett sig iväg och nu var de här i Filippi.

Paulus frågade, sin vana trogen, om det fanns någon synagoga i staden. Då han fick höra talas om bönestället gick de fyra dit på sabbaten och slog sig ned hos kvinnorna. Paulus framförde sitt evangelium om Jesus Kristus och om Jesu förkunnelse och hanslidande och död och berättade om den rörelse som hade uppstått som kallades Vägen. När Lydia hörde vad Paulus förkunnade, så öppnade Gud hennes hjärta så hon lät döpa sig med hela sitt hus och bland dem var också jag. Sedan inbjöd hon Paulus med följeslagare att bo hos sig. Och så blev det trots protester från de inviterade, för Lydia accepterade inte ett nej.

En gång när vi var på väg från bönestället blev vi förföljda av en slavinna som var besatt av en spådomsande och som

med hög röstropade: "De här männen står i den högste Gudens tjänst och förkunnar vägen till frälsning för er." Då detta upprepades flera dagar blev Paulus otålig och befallde anden i Jesu namn att lämna kvinnan, vilket den gjorde. Detta hade tillföljt en rad uppskakande händelser som man kan läsa om i Lukas andra bok till Teofilos. Det hela slutade med att Paulus, Timotheos och Silas lämnade staden och for till Thesaloniki och sedermera till vidare Beroia för att fortsätta sin förkunnelse. Lukas stannade kvar ännu någon tid hos vår församling.

Så gick åren och vi försökte under svåra förhållanden hålla ihop vår församling så att den till och med växte. Då och då fick vi en hälsning från Paulus från hans olika vistelseorter, Korinth och Efesos, och vi skickade hälsningar tillbaka.

Sju år senare kom Paulus på ett kort besök innan han for vidare till Troas. Även denna gång var Lukas med honom och i Troas stannade de en vecka, innan de for till Jerusalem. Sista kvällen hände det något märkligt har vi hört. Paulus predikade för de församlade på översta våningen i det hus där de vistades. Han höll på så länge att en tjänare som satt på fönsterbrädet föll i sömn och föll ut från tredje våningen och skadade sig så svårt att han dog. Men Paulus sprang ner och lade sig på honom och då han vaknade till liv igen.

Sedan hörde vi inget ifrån eller om Paulus på flera år, förrän vi fick reda på att han hade fängslats i Jerusalem och förts till Rom där han nu satt fången och hade det svårt. Då beslöt vi att göra en insamling och skicka till hans hjälp tillsammans med en redogörelse för hur vi hade det. Vi utsåg en man som hette Epafróditus att resa till Rom och överrätta vår gåva och framföra vårt budskap.

Det tog ganska lång tid innan Epafróditus kom tillbaka så vi började undra över vad som hade hänt. Men så kom han äntligen och till vår glädje hade han med sig ett

långt brev från Paulus som tack. Nu fick vi förklaring på det långa dröjsmålet som berodde på att Epafróditus blivit svårt sjuk i Rom. Men nu fick vi många goda och uppmuntrande förmaningar från Paulus, bland annat en uppmaning till de båda kvinnorna Euodia och Syntyche att hålla sams. Epafróditus hade tydligen skvallrat på dem om deras ständiga gräl. Det glädde mig att han kom ihåg mig och skickade mig en särskild hälsning.

Så fick vi så småningom den tragiska nyheten att Paulus lidit martyrdöden i Rom och därmed slutar jag, Clemens, min berättelse.

*En fantasi av
Rolf Beck, Täby*

Utflykt till Sollerö kyrka

Åhls lekmanakår har gjort en utflykt till Sollerö kyrka. Vi fick en intressant guidning och beskrivning av kyrkan och socknens historia. Soligt och vackert väder hade vi efter en dimmig morgon. 16 personer deltog i den på alla sätt lyckade utflykten. Två representanter från Åhls församling var med och det glädde oss.

På vägen tillbaka till Insjön åkte vi upp på Björkberget i Siljansnäs, där vi i Buffils Annas kaffestuga intog god lunch. Vi fick mycket fint bemötande av vår värd där.

Alla deltagare var mycket nöjda med dagen.

Gunilla Kimura

Bjäre Lekmannakår 65 år

Bjäre Lekmannakår har söndagen den 5 juni firat 65 årig födelsedag. Jubileet började med högmässa i Förslövs kyrka under ledning av kyrkoherde John Liljeblad. Koralkören sjöng tre sånger under medverkan av kantor Jan-Olof Rydström. Erik Johansson spelade kornett och framförde två musikstycken av Edvard Grieg, Våren och O vad världen nu är schön. Kårens sekreterare, Ulla Jennehall, som är även kyrkvärd i Förslövs kyrka läste dagens gammaltestamentliga text och episteltext. Efter mässan samlades de jubilerande, ett femtiotal män och kvinnor, i församlingshemmet bland annat för att njuta av en god lunch med kaffe och tårta. Irene Olsson Anshem som sedan fem år tillbaka är ordförande i kåren hälsade välkommen till jubileet och uttryckte sin glädje över att så många kunnat komma. Bland gratulanterna fanns kyrkoherde John Liljeblad som utöver framförda lyckönskningar underströk att lekmanförbundet utför ett mycket viktigt arbete. Sten Gunnarsson var en av de medlemmar som hade varit med allra längst i lekmanakåren. Sten presenterade en historik över lekmanakårens verksamhet på Bjärehalvön och berättade att hans kunskap om och kontakt med lekmanarörelsen började då

han många gånger körde sina föräldrar till kårens sammankomster vilket i sin tur ledde till att han tänkte att han ju lika gärna själv kunde bli medlem.

Förbundsordföranden för Svenska kyrkans lekmanaförbund, Anders Nordberg, och ordföranden för Svenska kyrkans lekmanaförbund i Lunds stift, Magnus Wittgren, talade och frambar gratulationer med bibelord och med önskemål om Guds frid och välsignelse över kårens nuvarande och framtida verksamhet. Till minne av jubileet överlämnades ett diplom från riksförbundet och en minnestavla från stiftsförbundet. Kören Glädjespridarna sjöng några väl valda sånger under den lunch som serverades alla deltagare. En av dessa sånger var författad av domprosten i Lunds stift, Kerstin Persson Hasselfors.

Förre ordföranden Torsten Hanstål berättade om kårens utveckling och att kåren stod utan ordförande inför årsmötet 2011. Strax före årsmötets början anmälde Irene Olsson Anshem intresse för ordförandeposten vilket kåren uttryckte sin tacksamhet över. Utan detta intresse och utan Irenes ordförandeskap hade kårens verksamhet sannolikt kommit att upphö-

ra. Bjäre Lekmannakår är verksam och har medlemmar bosatta i församlingarna Båstad-Östra Karup, Förslöv-Grevie och VästraBjäre pastorat. Före det att ordföranden Irene Olsson Anshem avslutade jubileet i tacksamhet till alla de närvarande och med Herrens bön samlades deltagarna på gräsmattan mellan församlingshemmet och Förslövs vackra kyrka för gruppfotoografering.

*Irene Olsson Anshem
Ordförande i Bjäre Lekmannakår*

Ordf. Irene Olsson
Anshem överlämnar ro-
sor till de medverkande.

Magnus Wittgren.

Sten Gunnarsson
höll en trevlig
historik om kåren.

Ulla Jennehall, lekmanakårens sekreterare.

Tre damer fikar.

Kören Glädjespridarna underhöll.

Irene Olsson Anshem samtalar med
några jubileumsgäster.

Efter högmässan bjöds det på lunch, kaffe
och tårta i församlingshemmet.

Ledamot Sven Ivarsson med maka Inga och leda-
mot Elizabeth Höyberg Persson med make Bengt.

Några av kårens medlemmar.

Gunvor Ekhem, Förslöv.

Reformationsåret 2017

dagboken och **sensus** i samarbete

STARTA EN STUDIECIRKEL MED DAGBOKEN Luther och 500 år av reformation

Årets tema är **Luther och reformationen**. Dagboken tillhandahåller ett inspirerande studiematerial och en komplett handledning för åtta cirkelträffar.

* Artiklar av Göran Agrell, Elisabeth Gerle, Peter Strömmer, Kristin Molander, Per Ragnar, Helene Egnell, Mikael Mogren, Carl-Axel Aurelius, Per Harling, Eva-Lotta Grantén m fl.

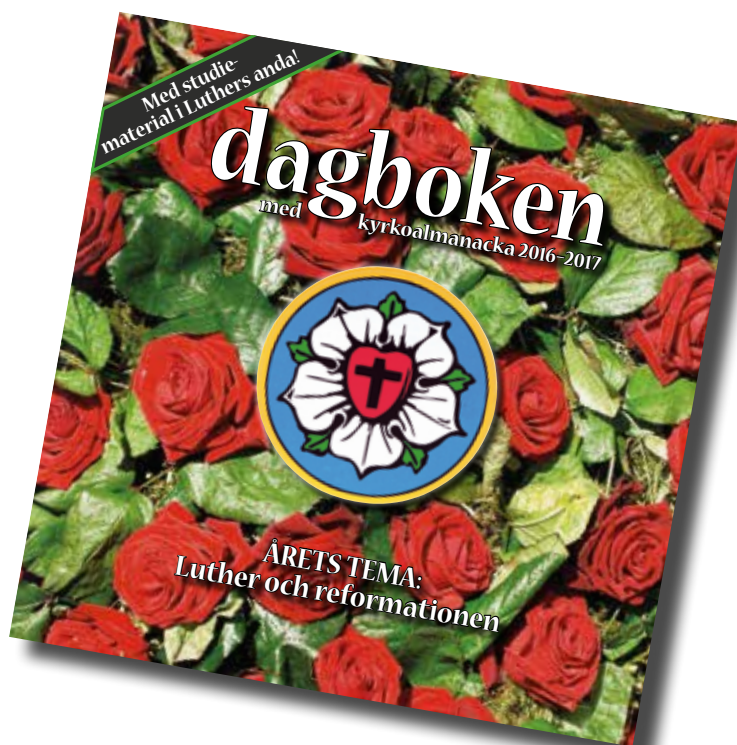
* Min Luther – 12 korta personliga berättelser – författade av bl a Agneta Pleijel, Johan Dalman, Cristina Grenholm, Martin Lönnebo, Eva Brunne, Göran Lambertz och Kerstin Wimmer.

* Dagens Luther – 64 Luthercitat, ett för varje kyrkdag.

”Reformation handlar om fördjupning
– ett ’måste’ under jubileumsåret!
Låt Dagboken visa vägen!”

Åke Bonnier, biskop

Dagboken är som vanligt fullmatad med allt du behöver veta för att leva med i det kommande kyrkoåret!

TIPS!

Bläddra i Dagboken och studiehandledningen på verbum.se eller sensus.se/dagboken

Ja tack, jag vill beställa Dagboken!

Jag beställer ex av Dagboken med studiematerialet **Luther och 500 år av reformation**. Artikelnr 526–3628–2. Pris vid köp av **1–3 ex 169:-**, **4–25 ex 159:-**, **26 ex och fler 149:-** (pris per ex. inklusive moms, frakt tillkommer)

Köpare

Adress

Postnummer och ort

Frankeras ej.
Mottagaren
betalar portot.

VERBUM

SVARSPOST

20124579

110 22 Stockholm

VERBUM

Beställ nu! verbum.se order@verbum.se Via talongen 08-7436510

Reformationen under luppen

Reformationsjubileet nalkas - nästa år uppmärksammar de lutherska kyrkorna att det har gått 500 år sedan Martin Luther spikade upp sina 95 teser och drog igång en stormvåg av förändring. I Varnhem pågår en föreläsningsserie som ska lära oss mer om reformationens sammanhang och konsekvenser. Här är spåren efter reformationen mycket tydliga - på gott och ont.

Reformationen intresserar fortfarande. Något som ledde till en sådan splittring men också kyrklig förnyelse är värt att uppmärksammas. Under våren 2016 inleddes en nästan årslång föreläsningsserie på temat reformationen. Initiativtagare är komminister Markus Hagberg, vars stora intresse för kyrkohistoria har banat vägen för satsningen.

Efter mässan den 10 juli var det dags för det fjärde föredraget i serien. Efter goda cafébullar till kyrkkaffet återsamlades skaran av intresserade, denna gång något längre fram i kyrkan än under själva mässan. Markus gav en resumé av upptakten till reformationen och gav en kort presentation av de främsta reformatorerna som var verksamma på kontinenten.

Dagens tema är reformationens olika riktningar och vi ska få veta vad som hände sedan. I den här miljön går det inte att undvika att reflektera över vilken betydelse reformationen fick, inte minst för klosterlivet här, och för kyrkan som räddats från förfall flera gånger genom historien. I vår tid har den utvecklats till en levande församlingskyrka och ett stort besöksmål. Att satsningen på en föreläsningsserie om reformationen förlades till Varnhem är lite av en slump där flera faktorer spelat in. En präst som brinner för ämnet och gärna vill satsa på undervisning, en aktiv lekmanakår, ett uppmuntrande studieförbund och en klosterkyrka som ger ett rumsligt perspektiv åt

ämnet är en oslagbar kombination. Ett angenämt biresultat är att fler kommer till högmässorna i Varnhems klosterkyrka, vilka har föregått flera av föreläsningarna. Jag sätter mig tillrätta och låter mig svepas iväg av historiens händelser.

”Vad hände sedan?”

Diskussionen om missbruk av avlaten övergick snart till frågan om kyrkans auktoritet: Hierarki och tradition, eller bibelordet? - det var vad reformationen kom att handla om. Ledningen i Rom dröjde med sitt koncilium över dessa frågor lite för länge. De olika riktningarna hann komma så långt ifrån varandra att nya kyrkotraditioner skapades och splittringen av västkyrkan var ett faktum. Genom religionsfreden i Augsburg 1555 beslöt att den lokala fursten fick bestämma vilken tro som skulle gälla och ledde fram till tanken att enhet i ett rike förutsätter samma tro. En furste, ett rike, en tro. Den som tyckte annorlunda fick alltså flytta. Spänningarna i själva lärofrågorna kvarstod dock och riktningarna ställdes mot varandra. 1618 kastades två kejserliga diplomater ut ur fönstret på en tjeckisk borg, vilket blev en utlösande faktor till trettioåriga kriget. Det man inte lyckades lösa 1520 och 1555 ledde fram till det långa och obarmhärtiga krig som sedan följde. Det var till stor del Frankrike som bekostade Gustaf II Adolfs krigsföretag, eftersom det var dåligt för Tyskland.

- Det är fascinerande att se att de historiska trådarna är så långa och tydliga, säger Markus, och drar parallellen med 1900-talets krig och den starka önskan som sedan tog vid att överbrygga dessa gamla konflikter, i förlängningen genom skapandet av den Europeiska unionen.

Resultatet av det uppsplitande kriget blev ur religionssynpunkt inte så betydande. Den augsburgska freden från 1555 be-
fästes. Sedan följde tider med nya tren-

Lutherrosen

Luther skapade ett eget emblem eller vapenmärke, den s.k. Lutherrosen, som han såg som en enkel symbol för hela sin tankevärld. I ett brev den 8 juli 1530 ger han följande förklaring till sitt emblem:

”Först är det ett kors, svart i ett hjärta med naturlig färg, för att jag skall påminnas om att tron på den Korsfäste gör oss saliga. Ty om man tror av hjärtat, blir man rättfärdiggjord... Ett sådant hjärta skall sitta mitt i en vit ros som symbol för att tron ger glädje, tröst och frid – den sätter kort sagt den troende i glädjens vita ros. Tron ger inte den frid och glädje som världen ger. Därför skall rosen inte vara röd utan vit, ty den vita färgen är alla saliga andars och änglars färg. Rosen skall stå i ett himmelsblått fält som symboliserar att glädjen i anden och tron är en början på den kommande himmelska glädjen. Den är redan nu en del av tron, som i hoppet griper om det man ännu inte ser. Och runt detta fält finns en gyllene ring som ett tecken på att saligheten i himmelen är evig och utan slut, och därtill mer värd än all jordisk glädje, precis som guldets är den allra ädlaste och dyrbaraste av metaller.”

(LW 49:358)

Källa: <http://luk.se/LutherRosen.htm>

der som avlöste varandra och påverkade kyrkobygget: renässansen, humanismen, nationalismen, individualismen. Med nationalstaterna uppkom också nationalkyrkorna med konfessioner och egna bekännelseskriterier. Det blev allt viktigare att ena den egna gruppen och särskilja sig från andra, det vi idag kallar positionering. Före reformationen var nattvarden den handling som höll ihop kyrkan. Efter reformationen var det istället läran som höll ihop kyrkan, och nattvarden delades bara ut till den som anslöt sig till den aktuella bekännelsen.

*Helena Långström Schön
Skara Pastoratskår*

FAKTARUTA OM VARNHEM

Tidsperspektiven är ofta tydliga i Varnhem: För femhundra år sedan blomstrade fortfarande cistercienserklostret i Varnhem. Och femhundra år innan dess byggdes en gårdskyrka i sten runt en kristen gravplats som visar att området var kristnat redan i början på 900-talet. Omkring 3000 kristna gravar under perioden fram till 1100-talet tros finnas på kullen ovanför klostret. Under våren 2017 invigs en arkeologisk överbyggnad över "Sveriges äldsta rum". Inne i klosterkyrkan finns både kungagravar och Birger Jarls grav – till förvåning för en och annan stockholmare.

Föreläsningar i Varnhem 3/10 Arkeolog Maria Vretemark, 21/10 krönikespel 9/11 Föreläsning av Dick Harrysson den 9/11. (Arr: Varnhems klostervänner).

Intervju med Markus Hagberg

1. Varför är du så intresserad av reformationen?

Det började med intresse för vad svenska kyrkan är för en kyrka, hur man ska förstå identiteten. Att förstå den som en katolsk (allmänkyrklig) är viktigt. Det finns många missförstånd om reformationen, även hos romersk-katolska kyrkan, som inte vill se sig som en konfession bland andra.

Eller som Fredrika Bremer lär ha sagt till påven:

- Jag är katolik
- Ja, men inte romersk katolik
- Jag är mer katolsk än så

2. Reformationens "före", vad gällde det?

Omsvängning i samtiden banade väg för det som hände. Kyrkokritik och känslan av att leva i den yttersta tiden skärpte motsättningsarna. Trender som nominalismen, renässansen och humanismen spelar in.

3. Vilka var de svenska reformatorerna och vad betonade de?

Olaus Petri har förts fram som den främste, men modern forskning visar att han sannolikt inte hade så stor betydelse som man tidigare gjort gällande, även om han har lämnat efter sig mycket skriftligt material till eftervärlden. Minst lika viktig, om inte viktigare, var hans bror, ärkebiskopen Laurentius Petri, som skrev kyrkoordningen 1571. Men först och främst var reformationen Gustav Vasas projekt.

Det blir extra tydligt vid tanken att vi tidigare inte firat reformationsjubileer -17, året då Luther presenterade sina teser, utan -21, när Gustav Vasa blev kung.

4. Vad har den Augsburska bekännelsen betytt?

Den syftade till att överbrygga motsättningar mellan evangeliska och påvetrogna. I den meningen var den ett misslyckande. Senare blev den enhetsbandet mellan lutheraner. Reformationen fick betydelse för utbildningsväsendet, individens ställning och på sätt och vis innebar den en sekulariseringsvagg. Den

augsburska bekännelsen bör läsas med "katolska" (allmänliga) glasögon, det handlar om att dela det gemensamma arvet, och den skrevs för att skapa enhet, inte att särskilja.

- Jag anser att tanken i vår tid, att en reformatorisk kyrka ständigt ska förändras, närmast för att bli en spegelbild av samhället, är tvärt emot vad reformatorerna menade. De ville i stället återgå till vad som var innan, till ett ideal. På så sätt var de rätt konservativa.

*Helena Långström Schön
Skara Pastoratskår*

Komminister Markus Hagberg i Vatikanens trädgård. Foto: Helena Hagberg Aurell

FÖRELÄSNINGSSERIE OM REFORMATIONEN

28 augusti kl 11.00 **Reformationen i Sverige**

Föredrag med Markus Hagberg efter högmässan i Varnhems klosterkyrka. Under hela 1500-talet gick utvecklingen fram och tillbaka. Hur påverkar det som hände då oss idag?

29 september kl 18.30 **De svenska reformatörerna - vilka var de?**

Föredrag med Markus Hagberg. Senare tids forskning visar att Olaus Petris roll kanske har överbetonats. Vilka fler fanns? Och vilken roll spelade Gustav Vasa?
Plats: Varnhemsgården, Varnhem.

12 oktober kl 18.30 **Visning av reformationslitteratur**

Sven-Olof Ask visar bibliotekets skatter.
Plats: Gamla biblioteket, Skara

27 oktober kl 18.30 **Uppsala möte och bekännelsen**

Föredrag med Markus Hagberg. Egentligen var det först vid Uppsala möte 1593 som reformationen slutfördes i Sverige. Då ställde sig den reformerade kyrkan i Sverige under den Augsburgska bekännelsen. Vad innebar det och vilka andra bekännelseskriterier finns?
Plats: Varnhemsgården, Varnhem.

24 november kl 18.30 **Synd och nåd**

Bibelstudium med Reine Toth.
Plats: Axvalls församlingshem

15 december kl 18.30 **Lag och evangelium**

Bibelstudium med Reine Toth.
Plats: Axvalls församlingshem

16 januari kl 18.30 **Rättfärdiggörelse genom tro**

Bibelstudium med Reine Toth.
Plats: Axvalls församlingshem

23 februari 18.30 **Reformation och katolicitet.**

Föredrag med Markus Hagberg. Ibland talar man slarvigt om "katolsk" som synonymt med "romersk-katolsk", men det är fel. "Romersk-katolsk" är en av de konfessioner som uppstod under 1500-talet, liksom lutherdom och kalvinism. "Katolsk" syftar istället till helheten, den allmänkyrkliga kristna tron. Hur förhåller sig reformationen och reformatörisk teologi till helheten?
Plats: Varnhemsgården, Varnhem.

23 mars 18.30 **Vad blev det av reformationen?**

Föredrag med Markus Hagberg. Reformationen uppkom samtidigt som individualismen, och påskyndade denna utveckling. Den personliga tron kom exempelvis att betonas. Vad ser vi av detta idag? Har också reformationen utvecklats?
Plats: Varnhemsgården, Varnhem.

Detta är ett utdrag av Skara pastoratskårs program. Övriga programpunkter finns upplagda på facebook på sidan Skara pastoratskår.

Fri entré. Man behöver inte vara medlem i Skara pastoratskår för att kunna delta.

Föreläsningarna varvas med visning av reformationslitteratur och tre bibelstudier. Programmet är ett samarbete mellan Skara pastoratskår, Sensus och Skara pastorat.

Forts. från s. 32.

att inte ta ut bekymren i förskott. Det är inte lätt – och inte heller rätt – att bara ta ett bibelord ur sitt sammanhang och – som i mitt fall – tro att allt ska bli bra bara man ber om det. Det handlar ju också om att kunna vila i tillit – som ett litet omedvetet barn – även om det inte blir som jag vill med detsamma.

Jesus tog blommor och fåglar som exempel på obekymrade skapelser. Så som Gud har skapat dem så är de beroende av honom och litar på Gud för sin existens.

Det finns flera bibelord att lägga märke till i detta "Glädjens brev" som Filipperbrevet har kallats: "Gläd er i Herren alltid! och "Allt förmår jag i honom som ger mig kraft."

Jag har fått dom här bibelorden som "minnesverser" i olika situationer. Dom är väl värda att leva efter – så gott det nu går.

Våra ordinarie verksamheter i våra församlingar börjar snart igen och vi i församlingskåren får alla komma med ideer och visioner för att stärka vår gemenskap och vår tro. Vi kan känna det motigt ibland, särskilt när medlemsantalet sjunker i våra kårer, men vi måste ändå försöka att ha en framtidstro – försöka att lägga över våra bekymmer på Gud.

Våra kårer är en stark resurs i våra församlingar. Jag brukar jämföra oss med Kyrkans Ungdom – vi är deras motsvarighet på äldre dar. Vi, kyrkans äldre, kan också föra ut evangeliet på många sätt – och ideella krafter behövs mer och mer.

I våra lekmannakårer ska vi ju också förmedla glädjen i vår tro på Jesus Kristus.

Vi måste ha naturlig omsorg om morgondagen och framtiden, men bör också tänka på vår själs eviga väl – att vi får en tro som bär – och inte i första hand lita till oss själva.

Vi får den hjälp och den kraft vi behöver för att klara varje dag – och för att kunna bära ut evangeliet till våra medmänniskor med glädje.

*"Själ, han är mig alla dagar nära,
för var särskild tid med särskild nåd.
Varje dags bekymmer vill han bära,
han som heter både Kraft och Råd.
Morgondagens omsorg får jag spara,
om än oviss syns min vandrings stig.
"Som din dag så skall din kraft ock vara",
detta löfte gav han mig" (Psalm 249:2)*

Inger Ekström, kyrkoherde emerita och ordförande i Åmåls församlingsskår, Karlstads stift.

Varje dags bekymmer vill han bära, han som heter både Kraft och Råd

**”Nu stunda åter höstens dar,
naturen går till hvila.
All ängens prakt snart vissnat har,
och luftens fåglar ila
mot södern öfver haf och land,
att på en annan, bättre strand
en tid sitt näste bygga.
Af Herren de sin näring få.
Han leder dem i himmelns blå
till fjärran länder trygga.” (Ur en Lä-
sebok för folkskolan från sekelskiftet.)**

När jag började skriva på min betraktelse var det fortfarande mitt i sommarens blomning. Nu börjar kvällarna mörkna, men än så länge finns det grönska och blommor.

Sommarens skapelseakt är på väg mot ett vissnande och framför oss finns hösten med sina vackra färger i naturen. Någon har också talat om ett slags lugn som infinner sig på hösten.

Visst är det skönt med sommar och visst behöver vi solens värme och ljus, men det är också en årstid som tycks kräva mycket av vissa människor, särskilt av dem som arbetar och ska hinna så mycket just under semestern.

Varje årstid har sin tjusning och det gäller för oss att ta vara på det bästa i varje tid.

I vårt kyrkoår är det Trefaldighetstid under sommaren och hösten och vi, som har tjänstgjort på olika sätt i våra kyrkor och församlingar, vet att texterna handlar om vår kristna tro som – förhoppningsvis – stärks och mognar – precis som det växer och mognar i naturen.

Jag har haft förmånen att, under några månader, lära känna en kvinna med en verkligt stark och bärande tro. (Det finns

många sådana – både kvinnor och män!) Vi hade många samtal vid hennes sjukbädd och vi sjöng tillsammans ur vår svenska psalmbok. Hennes djupa önskan var att få gå hem till Gud och hon kunde inte förstå att han dröjde med att ta hem henne!

Hon var så förundrad över att vår helige Gud bryr sig så mycket om oss människor, att han är så nådig och barmhärtig och älskar oss var och en.

Vi pratade också om hur mycket vi bekymrar oss för allting – både i smått och stort och om våra små försök att överläta alla bekymmer till Gud och hoppas på hans hjälp.

Nu är hon, sedan någon månad tillbaka, hemma hos sin helige och nåderike Gud, men tänk vad en medmänniska kan betyda mycket!! Tänk vilka avtryck en medmänniska kan göra – och vilka positiva energier vi kan få!!

Jag hade under många år i min ungdom en tavla på väggen och på den stod några ord ur Filippibrevet: ”Gör er inga bekymmer utan låt i allting era önsknningar bli kunniga inför Gud, genom åkallan och bön, med tacksägelse.”

Ovanför mitt skrivbord – på ett fotografi – har jag min bästa vän sedan ungdomsåren. Hon fick gå hem till Gud för några år sen, och vi hade många samtal om tron över telefonen de sista åren. De samtalen gav oss båda välbehövlig styrka eftersom vi har bott långt ifrån varandra i många år.

Jag hade en rätt tuff uppväxt med många svårigheter i mina hemförhållanden och det gjorde att jag tog tag i alla ”halmstrån”. I dag kan jag kanske bättre förstå vad Jesus menade när han sa åt oss